

Stichting DEN **Kennisinstituut Digitale Cultuur**

(voorheen Digitaal Erfgoed Nederland)

Jaarverslag **2017**

22 maart 2018 – Stichting DEN

Postbus 90407 | 2509 LK Den Haag | www.den.nl | t 070 314 03 43 | e den@den.nl

Inhoud

1. Bestuursverslag	4
Inleiding	4
Prestatie-afspraken	6
1. BIS-indicatoren	6
2. DEN-indicatoren	6
3. Conclusies	7
Exploitatieresultaat en financiële positie	8
1. Baten	8
2. Rentebaten	8
3. Beheerslasten	9
4. Activiteitenlasten	9
5. Vermogenspositie	9
6. Risicobeheersing	9
Cultureel ondernemerschap	10
Internationale activiteiten	10
Educatie en talentontwikkeling	10
Toekomst	11
In november 2017 heeft de RvT de volgende jaarbegroting 2018 vastgesteld:	11
Organisatieontwikkelingen	11
1. Personeel	11
2. Raad van Toezicht	12
3. Governance Code Cultuur	13
4. Nevenfuncties	14
2. Activiteitenverslag	16
Beleidsvisie: Digitale Cultuur als continuüm	16
2.1 Activiteiten toegesneden op het brede culturele veld	16
Inleiding	16
1. Communicatiestrategie	16
2. DEN roadshow	17
3. AV-strategie	17
4. Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed	18
5. Workshop voor Cultuurmakers	19
6. Website: www.digitalecultuur.nl	19
7. Praktijkvoorbeelden	19
2.2 Doorlopende activiteiten nationaal netwerk	20
Inleiding	20
1. Communicatie: www.den.nl	20
2. Sociale media	22
3. Expertisegebied auteursrechten	22
4. Open Erfgoedkoffies	22
5. Netwerk Oorlogsbronnen	23
6. Bijdragen opleidingen en cursussen	23
7. Digital Museum Lab	23
8. AVA-net	23
9. Mediakunst.net	23

10.	Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018	23
11.	Indicatorenonderzoek	23
12.	Cultuurindex	24
13.	Project Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE)	24
	Bijdragen van DEN aan het Netwerk Digitaal Erfgoed	26
14.	Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid (NCDD)	27
15.	Webarchivering	28
16.	Culturele Coalitie Digitale Duurzaamheid (CCDD)	28
	2.3 Doorlopende activiteiten internationaal netwerk	28
	Inleiding	28
1.	Europeana	29
2.	UNESCO	29
3.	CEMEC	29
4.	GLAMi Awards	30
5.	Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed	30
6.	OMC Working Group	31
	2.4 Afgeronde projecten	31
1.	Inleiding	31
2.	meSch	31
3.	Erfgoed & Locatie	31
	1. Jaarrekening 2017	32
	Balans per 31 december 2017	32
	Toelichting op de balans per 31 december 2017 en de exploitatierekening 2017	36
	Bijlage 1: Toelichting Prestatieverantwoording 2017	48
a.	Bijeenkomsten / evenementen (mede) door DEN georganiseerd (39; waarvan 3 door de NDE-medewerkers; in totaal 667 deelnemers)	48
b.	Bijdragen aan onderwijs en cursussen (6 bijdragen, bereik van 62 studenten/cursisten)	49
c.	Presentaties gegeven door DEN (29, waarvan 10 internationaal, bereik 410)	49
d.	Bemiddelingen (o.a. bezoeken aan instellingen) (121, waarvan 25 internationaal)	50
e.	Publicaties van DEN in 2017 (80, waarvan 7 met/voor/door NDE-medewerkers)	52
f.	Netwerk	56

1. Bestuursverslag

Inleiding

Met de Cultuurnota-periode 2017-2020 start voor DEN een nieuwe, uitdagende fase. Als bovensectorale ondersteunende instelling op het gebied van digitalisering heeft DEN een plek in de Culturele Basisinfrastructuur (BIS). Voor het eerst geeft DEN met steun van OCW vanaf 2017 vorm en uitvoering aan een uitbreiding van het werkterrein naar het brede culturele veld, inclusief de cultuurproducerende instellingen. In de voorgaande jaren bewees DEN reeds zijn betekenis voor de digitalisering binnen de erfgoedsector en vanaf 2017 levert DEN vanuit de kennisfunctie eveneens een bijdrage aan de digitalisering van de collecties van bijvoorbeeld podiumkunstinstanties en instellingen voor beeldende kunst.

Het besluit van Marco de Niet, die gedurende 12 jaar directeur en boegbeeld was van DEN, om per 18 september 2017 een andere functie te accepteren, heeft de organisatie voor uitdagingen geplaatst. Dankzij een goede overdracht aan twee waarnemend directeurs werd de voortgang van de activiteiten van DEN gewaarborgd. In 2017 is gestart met het werven van een nieuwe directeur die samen met het team de voornoemde uitbreiding van het werkterrein vorm zal geven. De nieuwe directeur is per 1 februari 2018 bij DEN in dienst getreden.

De **missie** van DEN luidt in 2017 als volgt: DEN is het nationale kennisinstituut voor digitalisering in de cultuursector. DEN ondersteunt cultuurproducerende en erfgoedbeherende instellingen om in gezamenlijkheid een actieve bijdrage te leveren aan de informatiemaatschappij op basis van digitale collectievorming, archivering en dienstverlening.

Uitbreiding van het werkterrein: cultuurproducerende instellingen

In het eerste jaar van deze cultuurnotaperiode heeft DEN diverse activiteiten ontplooid die ook gericht waren op de nieuwe doelgroep van cultuurproducenten.

In mei is de *Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed* georganiseerd. Met 165 deelnemers uit diverse sectoren, zoals archieven, bibliotheken, musea én podiumkunsten, was de conferentie een gelegenheid voor kennisuitwisseling over innovatie in de kunsten- en erfgoedsector.

Daarnaast is een specifieke *workshop voor cultuurmakers* ontwikkeld over digitale bewaring, waar zowel cultuurmakers als erfgoedprofessionals training kregen en ervaringen uit konden wisselen over digitalisering binnen hun werkveld.

In de maanden september tot en met december heeft DEN onder de noemer *Roadshow* meerdere gesprekken gevoerd met diverse cultuurproducerende instellingen. Zo kon DEN zich op de hoogte stellen van de behoeften op het gebied van digitale collectievorming bij cultuurmakers en een toelichting geven op de werkzaamheden van DEN als kennisinstituut op het terrein van digitalisering van cultuur.

Verder heeft DEN in samenwerking met een extern bureau een nieuwe *communicatiestrategie* ontwikkeld die beter aansluit bij de verbreding van het werkveld. Dit heeft onder meer opgeleverd dat de naam 'Digitaal Erfgoed Nederland' niet meer voluit wordt gehanteerd, maar kortweg als 'DEN', gevolgd door de pay off 'Kennisinstituut Digitale Cultuur' wordt toegepast.

Tot slot is een tweede *website* (digitalecultuur.nl) gelanceerd die specifiek gericht is op cultuurproducerende instellingen.

Foto: Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed, mei 2017

In 2017 tekenen we ook nog de volgende wapenfeiten op voor DEN:

- Het Europese project *Material Encounters with Digital Cultural Heritage* (**meSch**) waarin DEN participeerde, is afgerond en is door de Europese Commissie beoordeeld met een *excellent*.
- DEN is wederom een partner in het Europese project **Europeana DSI**.
- DEN heeft de twaalfde editie van het *Overzicht van fondsen en subsidieregelingen voor digitalisering* (kortweg **Subsidiewijzer**) gelanceerd, met ruim vijftig financieringsmogelijkheden voor digitale projecten voor de erfgoed- én cultuursector.
- DEN heeft onder andere **praktijkvoorbeelden** beschreven over het Holland Festival, Het Nationale Theater en Muziekcentrum voor de Omroep. Deze praktijkvoorbeelden zijn breed gedeeld via de communicatiekanalen van DEN.
- Voor het **Netwerk Digitaal Erfgoed** (NDE) heeft DEN diverse activiteiten uitgevoerd, zoals het leveren van onafhankelijke expertise binnen de werkgroepen monitoring en kennis, communicatieve en organisatorische ondersteuning bij de Week van het Digitaal Erfgoed en het beheren van de digitale NDE-communicatiekanalen.
- In het Europese Unie-project *Connecting Early Medieval European Collections* (**CEMEC**) heeft DEN meegewerkt aan de succesvolle lancering van de tentoonstelling 'Crossroads' met onder andere het Allard Pierson Museum.
- Vanuit de kennis die DEN heeft binnen de erfgoedsector en de digitalisering is DEN gevraagd zitting te nemen in de werkgroep **Arbeidsmarktagenda** van Kunsten`92, de Raad voor Cultuur en de Sociaal Economische Raad. DEN heeft binnen de werkgroep bijgedragen aan het formuleren van aanbevelingen om de arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector te versterken.

Ook op internationaal gebied heeft DEN bijdragen geleverd voor onder andere onderstaande bijeenkomsten:

- Unesco PERSIST Content Workshop, Frankfurt (Duitsland)
- PREFORMA workshop, Padua (Italië)
- Europeana Impact Framework Taskforce, Kopenhagen (Denemarken)
- Estonia EU Presidency Conference Digital Culture, Tartu (Estland)
- International Seminar Future of Heritage, Rio de Janeiro (Brazilië)

Tot slot heeft DEN het afgelopen jaar opnieuw gastcolleges gegeven aan de Reinwardt Academie en aan de Master Book & Digital Media Studies aan de Universiteit Leiden.

Prestatie-afspraken

In het beleidsplan 2017-2020 heeft DEN zich gecommitteerd aan een aantal prestatiecriteria. Deze criteria fungeren als richtlijn voor het waarmaken van de beleidsvoornemens en daarmee de subsidieafspraken tussen DEN en het ministerie van OCW. Om een zo volledig mogelijk beeld te geven heeft DEN in het beleidsplan 2017-2020 de voorgeschreven BIS-indicatoren aangevuld met zelfbenoemde 'DEN-indicatoren'.

1. BIS-indicatoren

DEN heeft met diverse school gebonden- en openbare activiteiten 1.139 deelnemers behaald en heeft daarmee ruimschoots het beoogd aantal deelnemers (900) in het beleidsplan overschreden. Dit deelnemersaantal is gehaald ondanks het feit dat het aantal activiteiten in totaal is achtergebleven bij het in het beleidsplan beoogde aantal (73 ten opzichte van 90).

Het aantal bezoeken aan de websites is gestegen en ligt boven de gestelde prestatienorm, wat mede is te danken aan de introductie van de nieuwe website digitalecultuur.nl. De unieke bezoeken aan de websites zijn gestegen in aantal ten opzichte van 2016 (van 45.660 naar 49.160), maar het beoogde aantal van 55.000 dat DEN in het beleidsplan ambieerde is niet gehaald.

2. DEN-indicatoren

De DEN-indicatoren zijn met name opgenomen om de concrete activiteiten van DEN als kennisinstituut zichtbaar en kwantificeerbaar te maken. De activiteiten die samengevat kunnen

worden onder de noemers kennisvergaring, kennisverspreiding en behoud en ontwikkeling van het netwerk hebben nagenoeg allen de beoogde aantallen behaald, met uitzondering van het onderdeel publicaties en bijdragen van instellingen aan de kennisbank, dat enigszins achterblijft (in Beleidsplan beoogd: 85; gehaald: 80).

3. Conclusies

Door het afscheid van de directeur had DEN vanaf september 2017 te maken met ondercapaciteit op een sleutelpositie in de organisatie. De positie van directeur is in 2017 drie-en-een-halve maand niet ingevuld. Omdat het vertrek van de directeur samenviel met de start van de zomerperiode is ervoor gekozen de sollicitatieprocedure medio september te sluiten en na de zomer de sollicitatiegesprekken te voeren met potentiële kandidaten. Twee senior medewerkers van DEN hebben in deze periode ieder een deel van de directietaken overgenomen.

Het behalen van de beoogde prestaties hangt bij een kennisinstituut als DEN onlosmakelijk samen met de beschikbare fte van de medewerkers. Dit onvoorziene verlies aan beschikbare capaciteit heeft tot gevolg dat een aantal inhoudelijke werkzaamheden niet uitgevoerd is. Dit zijn bijvoorbeeld de uitvoering van het managementprogramma, het schrijven van meer publicaties en het verzorgen van presentaties voor externen. Gelukkig heeft dat geen effect gehad op het bereik van de deelnemers; de activiteiten die door DEN georganiseerd zijn, zijn bovengemiddeld goed bezocht.

Met ingang van februari 2018 is de nieuwe directeur, Maaïke Verberk, gestart. Dit betekent dat DEN vanaf dat moment geen onderbezetting meer kent. Vanaf het moment dat de nieuwe directeur ingewerkt is in de werkzaamheden en het werkveld, is de verwachting dat de afgesproken prestatienormen weer gehaald zullen worden.

Daarnaast werkt DEN intensief aan de aansluiting op de (nieuwe) doelgroepen. Met de ontwikkeling van de nieuwe website in 2018 verwacht DEN daar flinke stappen in te zetten.

In 2017 heeft DEN minder educatieve activiteiten uitgevoerd dan in voorgaande jaren. Zoals eerder is aangegeven, is voor 2017 een bewuste keuze gemaakt om tijd te investeren in de oriëntatie op de behoeftes op het gebied van digitalisering binnen de cultuurproducerende instellingen.

In 2018 zal DEN meer tijd beschikbaar maken voor educatie (onder andere het geven van gastcolleges en het begeleiden van stagiairs), zodat zij over de gehele beleidsperiode voldoet aan de afgesproken normen.

DEN ziet een toename van volgers op Twitter en in LinkedIngroepen. Dit inspireert tot nader onderzoek om via andere kanalen de doelgroepen te bereiken. In 2018 wordt er een nieuwe medewerker kwaliteitszorg geworven die onder andere als opdracht krijgt om te kijken naar een beter gebruik van sociale media voor het communiceren met het werkveld.

Model III bovensectorale- en ondersteunende instellingen uit handboek verantwoording cultuursubsidies 2017-2020

A. BIS-indicatoren	Huidig boekjaar 2017		Activiteitenplan 2017-2020		Vorig boekjaar 2016	
	aantal	Aantal deelnemers	Aantal	Aantal deelnemers	Aantal	Aantal deelnemers
ACTIVITEITEN						
1 School gebonden activiteiten	6	62	15	100	13	70
2 Openbare activiteiten	68	1.077	75	800	61	909
3 Totaal activiteiten	74	1.139	90	900	74	979
Overige bezoeken						
4 Bezoeken website totaal		70.480		70.000		66.506
5 Aantal unieke bezoekers website		49.130		55.000		45.660

B. DEN-indicatoren	Huidig boekjaar 2017	Activiteitenplan 2017-2020	Vorig boekjaar 2016
6. Documenteren van innovatieve projecten en 'best practises'	344	330	321
7. Aantal monitoring-activiteiten	4	3	
8. Aantal publicaties	80	85	73
9. aantal abonnees DEN-brief*	2139	2100	2958
10. Deelname van DEN aan bijeenkomsten van derden in Nederland (zichtbaarheid in netwerk)	164	150	210
11. Bijeenkomsten internationaal netwerk	42	40	67
12. Aantal instellingen die bijdragen aan de kennisbank	846	850	841
13. aantal twittervolggers	5460	5000	5266
14. LinkedIn groepsleden *	1643	1000-1500	1595

*Er heeft in 2017 opschoning plaatsgevonden in het adressenbestand van de digitale nieuwsbrief waarbij verouderde of onjuiste mailadressen verwijderd zijn uit het bestand.

Exploitatieresultaat en financiële positie

In 2017 heeft DEN een positief resultaat van € 21.955

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de meerjarenbegroting 2017-2020.

1. Baten

DEN is in 2017 succesvoller geweest in het binnenhalen van incidentele subsidies dan in de meerjarenbegroting werd verwacht. Een groot gedeelte van deze baten komen voort uit de NDE-subsidie en die van Europeana DSI (Europees).

Ook de indirecte inkomsten zijn hoger dan begroot. Dit komt onder andere voort uit de opbrengsten uit toegangsbewijzen voor de *Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed* die DEN in mei heeft georganiseerd.

Deze inkomsten hebben hogere activiteitenlasten tot gevolg. Ook zijn er vaker reiskostenvergoedingen en vacatiegelden ontvangen voor werkzaamheden voor derden. (10 en 11)

2. Rentebaten

Het saldo uit de rentebaten valt lager uit dan ingeschat tijdens het opstellen van de meerjarenbegroting. Dit wordt geheel veroorzaakt door een lage rentestand. Naar verwachting zal dit ook in 2018 zo blijven.

3. Beheerslasten

De beheerslasten zijn in totaal circa € 4.500 lager dan begroot.

De materiële beheerslasten zijn hoger dan begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door hogere administratiekosten vanwege een overstap naar een ander accountantskantoor dat duurder is, maar wel de gerealiseerde professionaliseringslag in de administratieve organisatie van DEN kan ondersteunen. Daarnaast heeft DEN dit jaar geïnvesteerd in nieuwe hardware, waardoor de afschrijvingen hoger zijn. De gestegen IT-kosten hangen hier ook mee samen.

De personele beheerslasten vallen lager uit dan begroot omdat de functie van directeur de laatste 3,5 maand van 2017 niet was ingevuld. De salariskosten van de directeur staan voor 0,4 fte op de personele beheerslasten.

4. Activiteitenlasten

De activiteitenlasten vallen € 120.000 hoger uit dan begroot, dit wordt grotendeels veroorzaakt door hogere projectkosten (deze worden gecompenseerd door incidentele subsidies die niet begroot zijn), kosten voor de *Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed* en investeringen in een nieuwe communicatiestrategie en een websitestrategie vanwege de uitbreiding van het werkveld voor DEN.

5. Vermogenspositie

De vermogenspositie van DEN is door het positieve resultaat verder verbeterd.

Conform de opdracht van OCW (brief kenmerk 1174962) heeft DEN haar bestemmingsfonds 2013-2016 omgezet in bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016. Deze middelen moeten worden ingezet ten behoeve van de kernactiviteiten van DEN in de huidige subsidieperiode. In 2017 heeft DEN deze middelen nog niet ingezet. Er is door de Raad van Toezicht voor gekozen om hiermee te wachten op de nieuwe directeur. In 2018 is voorzien dat deze reservering deels zal worden ingezet voor de nieuwe website als belangrijk communicatiekanaal voor het kennisinstituut en voor een tijdelijke medewerker kwaliteitszorg die met name de data in de kennisbank zal actualiseren.

6. Risicobeheersing

De Raad van Toezicht en de directie van DEN zijn bezig met het in kaart brengen en beheersen van risico's. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's voor DEN en de getroffen maatregelen om de risico's te beperken. De Raad van Toezicht heeft in 2017 de risico's en de bijbehorende maatregelen op basis van een ad-hoc proces aangestuurd. Vanaf 2018 zal risico-inventarisatie en de bijbehorende interne beheersing ervan structureel in vergaderingen worden besproken en gevolgd.

Projectfinanciering

In de begroting van het meerjarenbeleidsplan zijn voor elk jaar externe subsidies opgenomen. Het risico is aanwezig dat in enig jaar het begrote bedrag niet wordt gehaald, terwijl het in een ander jaar juist ruim bereikt wordt. Vanwege de aard van de werkzaamheden van DEN zullen projectsubsidies grotendeels ingevuld worden door de inzet van tijdelijke medewerkers, met expertise op het gebied van digitalisering. Dit veroorzaakt regelmatig een toename van tijdelijke arbeidscontracten en leidt vervolgens tot een verlies van opgedane kennis zodra de tijdelijke medewerkers na afronding van het project de organisatie verlaten hebben. DEN zoekt naar mogelijkheden om voor projecten meerjarige toezeggingen te ontvangen en zal de kennis van tijdelijke medewerkers in de organisatie zoveel mogelijk borgen. Als beheersmaatregel wordt met vergelijkbare instellingen gesproken, zoals Europeana en Netwerk Digitaal erfgoed om gezamenlijk een pool van projectmatige medewerkers op te bouwen.

Automatiseringsrisico's

DEN beschikt over een eigen server en heeft haar bedrijfsvoering gedeeltelijk ondergebracht in Exact. Eventuele storingen of verlies van data kan grote gevolgen hebben. Als beheersmaatregel heeft DEN voor zowel de server als voor Exact een back-up procedure. Deze procedure wordt regelmatig bijgesteld en geactualiseerd naar de nieuwste standaarden.

Risico Datalekken

Met het in werking treden van de Europese richtlijn voor gegevensbescherming zal DEN op 25 mei 2018 voldoen aan strengere wetgeving voor het verwerken van persoonsgegevens. DEN heeft in 2017 geïnventariseerd wat er moet worden aangepast om aan deze wetgeving te voldoen. Dit wordt vanaf 25 mei 2018 uitgewerkt en toegepast.

Risico Huisvesting

DEN is gehuisvest in het pand van de Koninklijke Bibliotheek (KB). De KB heeft plannen om binnen een termijn van 7-8 jaar het pand te verbouwen. De KB heeft aangegeven dat zij de inwonende instituten mee wil verhuizen naar hun tijdelijke locatie. DEN blijft in gesprek met de KB over de planning van de verbouwing. Gezien de beperkte omvang van DEN blijven we ijveren voor een gezamenlijke huisvesting in nabijheid van partners, zoals nu het geval is met Europeana (onze Europese netwerkpartner) op één afdeling binnen KB.

Cultureel ondernemerschap

De activiteiten van DEN worden grotendeels gefinancierd middels nationale en internationale subsidies. Net als in het verleden heeft DEN in 2017 diverse projectsubsidies verworven (in totaal € 159.000, dat is 21% van de totale omzet), voor bijvoorbeeld projecten als NDE en Digital Museum Lab. DEN realiseert zich dat de afhankelijkheid van deze projectmatige middelen relatief groot is (zie onder risicobeheersing).

Er zijn inmiddels particuliere fondsen die interesse tonen in het financieren van digitaliseringsprojecten voor de culturele sector. In bijna alle gevallen is het noodzakelijk dat er een partner uit het culturele veld deelneemt aan een project waarvoor een bijdrage wordt aangevraagd. DEN zal in 2018 gesprekken voeren met diverse van deze fondsen om de kans op particuliere inkomsten te vergroten. Het blijft een feit dat ook deze eventuele particuliere bijdragen een projectmatig karakter hebben.

DEN heeft eigen inkomsten gegenereerd door de verkoop van toegangsbewijzen voor de *Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed*, het verkrijgen van een vergoeding voor de inzet van de expertise van DEN medewerkers bij externen en het ontvangen van een vergoeding voor bijbehorende reis- en verblijfskosten. In totaal waren de eigen inkomsten €39.500, dat is 5% van de totale omzet.

Internationale activiteiten

DEN heeft het afgelopen jaar bijgedragen aan diverse Europese projecten: CEMEC, DSI en meSch. Daarnaast hebben diverse medewerkers van DEN op verzoek lezingen gegeven op internationale podia waarvan Europeana Network Association AGM in Milaan en de expertmeeting '3D Digitization in the Cultural Heritage Field' in Darmstadt vooral noemenswaardig zijn. In totaal heeft DEN 67 buitenlandse activiteiten uitgevoerd en/of bijgewoond (variërend van bemiddelingen, deelname aan een bijeenkomst, of spreken op bijeenkomsten).

DEN heeft twee medewerkers die lid zijn van de *Europeana Members Council*, waarmee zij zich sterk positioneert in het internationale netwerk.

Educatie en talentontwikkeling

DEN heeft in 2017 diverse gastcolleges gegeven. Ook heeft DEN in het kader van talentontwikkeling twee stagiairs begeleid via een project van de Taalunie. Deze internationale stagiairs werden via het Universitair Centrum voor Talenonderwijs van de Universiteit Gent (België) bij DEN geplaatst. Ze waren afkomstig uit Spanje en Zuid-Korea. In 2018 stelt DEN opnieuw een plek beschikbaar voor een stagiair.

In 2017 is een junior medewerker binnen de organisatie doorgegroeid (zie hieronder).

Toekomst

In november 2017 heeft de RvT de volgende jaarbegroting 2018 vastgesteld:
begroting 2018

A. Baten	
Structurele subsidie OCW	€ 599.579
CEMEC	€ 10.000
DSI3	€ 12.800
restant bestemmingsfonds 2013-2016	€ 66.400
algemene reserve	€ 45.000
overige opbrengsten	€ 45.000
Totale baten	€ 778.779
B. Lasten	
Beheerslasten materieel	€ 87.100
Beheerslasten personeel	€ 145.935
Totale beheerslasten	€ 233.035
Activiteitenlasten materieel	€ 98.600
Activiteitenlasten personeel	€ 447.752
Totale activiteitenlasten	€ 546.352
vast contract	€ 420.434
tijdelijk contract	€ 173.253
inhuur/detachering	€ -
Personeelslasten totaal	€ 593.687
Materiële lasten totaal	€ 185.700
Totale lasten	€ 779.387
Saldo	€ -608
rente baten	€ 1.000
Exploitatieresultaat	€ 392

Organisatieontwikkelingen

1. Personeel

Het totale personeelsbestand van DEN bestaat uit 7 fte verdeeld over 9 medewerkers (dit is exclusief de projectgebonden medewerkers die in 2017 0,8 fte op jaarbasis omvatten). DEN heeft één algemeen directeur die zowel inhoudelijk als zakelijk eindverantwoordelijk is. Verder zijn er twee coördinatoren, respectievelijk voor de inhoudelijke taken en de staftaken als administratie, secretariaat en communicatie.

In 2017 hebben drie medewerkers DEN verlaten, waaronder de directeur. Gedurende 3,5 maanden hebben twee senior medewerkers van DEN de positie van de directeur waargenomen. Waarnemend directeurs waren Marco Streefkerk en Arianne Neijenhuis. Vanaf 1 februari 2018 wordt de positie van directeur bekleed door Maaïke Verberk (voormalig zakelijk leider van Toneelgroep Amsterdam).

Het vertrek van een van de vaste medewerkers heeft ervoor gezorgd dat de functie-inhoud van een aantal medewerkers is veranderd. Mede daardoor heeft DEN in het kader van talentontwikkeling ruimte gecreëerd om een junior ondersteunende medewerker door te laten groeien naar een inhoudelijke functie op het gebied van kwaliteitszorg, waarin zij ook universitair is opgeleid.

DEN vindt het belangrijk dat medewerkers zich blijven ontwikkelen. Zo hebben in 2017 diverse medewerkers cursussen en trainingen gevolgd. DEN houdt als richtlijn aan dat er op jaarbasis 2% van de loonsom beschikbaar is voor het volgen van cursussen of trainingen. DEN probeert in het personeelsbestand rekening te houden met de code culturele diversiteit. Zo heeft DEN twee medewerkers in dienst met een niet-Nederlandse achtergrond. DEN wil hierbij aantekenen dat ze bij een nieuwe (eventueel projectmatige) functie kandidaten met een niet-Nederlandse achtergrond bij gelijke geschiktheid de voorkeur zal geven. Echter, gezien de beperkte omvang van de organisatie en de aard van de werkzaamheden, zal de kwaliteit van een kandidaat doorslaggevend zijn.

Personeel 2017 in dienst bij DEN

De volgende personen zijn in 2017 werkzaam geweest bij DEN:

- mw. A. Arendsen, medewerker communicatie DEN & NDE (0,7 fte)
- dhr. M. Cohen, senior medewerker kwaliteitszorg (0,8 fte)
- dhr. W. Helmus, coördinator NDE & medewerker kwaliteitszorg (1 fte t/m 31-05-2017)
- mw. W. van den Heuvel, medewerker kwaliteitszorg (0,8 fte)
- dhr. G.J. Nauta, onderzoeker (0,4 fte t/m 30-09-2017)
- dhr. M. de Niet, directeur (0,9 fte t/m 17-09-2017)
- mw. A. Neijenhuis, coördinator-Staf & waarnemend directeur (1,0 fte)
- mw. E.L. Rademaker, medewerker communicatie (0,1 fte)
- mw. E. Soechit-Resokario, secretariael assistent (0,6 fte)
- mw. M. van Rietschoten, medewerker communicatie NDE (0,2 fte vanaf 01-07-2017)
- dhr. M. Streefkerk, coördinator Kwaliteitszorg & waar/nemend directeur (0,8 fte)
- mw. S. Teunisse, junior projectmedewerker (1 fte vanaf 01-09-2017)
- mw. M. Verloop, projectmedewerker (0,6 fte t/m 31-07-2017)

Personeel 2017 ingehuurd

- mw. L. Hoefs, medewerker NDE (0,1 fte t/m 31-05-2017)
- dhr. M. Ras, coördinator NDE (0,8 fte t/m 31-05-2017)

2. Raad van Toezicht

In 2017 hebben meerdere leden afscheid genomen van de Raad van Toezicht (RvT). Op 23 maart hebben Kurt de Belder (Bibliothecaris UB Leiden) en Floor van Spaendonck (directeur Stichting Cinekid) de Raad van Toezicht verlaten. Voor beide leden gold dat ze hun maximale zittingstermijn hadden bereikt. Op dezelfde datum is Yolande Melsert (directeur NAPK) aangetreden als lid. Met Yolande Melsert heeft DEN de expertise binnen de RvT uitgebreid met gedegen kennis en een netwerk binnen de Nederlandse podiumkunstensector. Dit komt de uitbreiding van het werkveld naar het brede culturele veld van DEN ten goede.

Op 7 juli zijn Hermineke van Bockxmeer (directeur Sport en Cultuur Gemeente Rotterdam) en Tom de Smet (Hoofd Archief Beeld en Geluid) toegetreden tot het bestuur. Op 13 november heeft de voorzitter Jantje Steenhuis (Stadsarchivaris Gemeente Rotterdam) afscheid genomen, vanwege het bereiken van haar maximale zittingsduur in de RvT. Hermineke van Bockxmeer heeft per 13 november de positie van voorzitter van RvT overgenomen.

Het rooster van aan- en aftreden van de RvT ziet er nu als volgt uit (peildatum 31 december 2017):

Naam	Datum van toetreden	Verwachte datum van aftreden
mw. drs. Hermineke van Bockxmeer (voorzitter)	06-07-2017	07-2021 Herbenoembaar
dhr. dr. Paul Baak	26-09-2014	09-2018

(lid)		Herbenoembaar
mw. drs. Yolande Melsert (lid)	23-03-2017	03-2021 Herbenoembaar
dhr. prof. dr. G. Schreiber (lid)	22-04-2013	04-2021 Niet herbenoembaar
dhr. Tom de Smet Msc (lid)	06-07-2017	07-2021 Herbenoembaar
mw. dr. G. Verschoor (lid)	22-03-2016	03-2020 Herbenoembaar

De RvT is in 2017 vier keer bijeengekomen. De agendapunten waren: vaststellen van de jaarcijfers en jaarverslag 2016, werving en selectie directeur, vaststellen begroting 2018, website en communicatiestrategie verbonden aan de taakuitbreiding van DEN.

3. Governance Code Cultuur

De Raad van Toezicht van DEN past de Governance Code Cultuur (GCC) toe en gebruikt deze als leidend instrument om Toezicht te houden. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de organisatie. Taken en bevoegdheden zijn helder benoemd en belegd. In de statuten staat beschreven welke besluiten de goedkeuring van de RvT behoeven. Hiermee zijn de statutaire bevoegdheden van de directeur-bestuurder duidelijk afgebakend. Hieronder enige reflectie over hoe RvT en directie de GCC in 2017 hebben toegepast.

In het kader van principe 3 en 9 van GCC heeft de RvT op advies van de vertrekkende directeur-bestuurder besloten om gedurende de wervingsperiode twee senior medewerkers van DEN te benoemen als waarnemend directeur. De onderlinge taakverdeling was helder belegd en is duidelijk gecommuniceerd naar het werkveld. In deze periode heeft de voorzitter van de RvT een aantal taken uitgevoerd op het gebied van de administratief-organisatorische processen (AO/IC) van de organisatie om de vereiste functiescheiding zo goed als mogelijk te borgen.

In het kader van principe 4 van GCC volgt DEN al geruime tijd de cao-onderzoeksinstellingen en worden de functieomschrijvingen en bijbehorend functiegebouw periodiek door een externe deskundige getoetst aan deze cao. Dit is in 2016, in aanloop naar de nieuwe Cultuurnotaperiode 2017-2020 gebeurd.

De RvT-leden ontvangen geen bezoldiging voor het vervullen van hun functie.

Conform principe 5 van de GCC heeft de RvT in 2017 een informeel exitgesprek met de directeur-bestuurder Marco de Niet gevoerd.

In het kader van de realisatie van de doelstellingen wordt in elke vergadering tijd ingeruimd om met de directeur-bestuurder van gedachten te wisselen over strategie, risicobeheer en financieel beleid.

Tevens heeft de RvT in 2017 een openbare wervings- en selectieprocedure voor een nieuwe directeur-bestuurder uitgevoerd. Dit heeft medio november 2017 geresulteerd in een getekend arbeidscontract met Maaike Verberk, die per 1 februari 2018 is gestart als nieuwe directeur-bestuurder bij DEN.

In navolging van principe 6, 7 en 8 is in 2017 een wijziging aangebracht in de aanwezige deskundigheid en netwerken van de RvT. Er is bij de nieuwe leden van de RvT uitdrukkelijk gelet op de aanwezigheid van bepaalde gewenste kennis, ervaring en relevante netwerken. Deze profielen van de toetredende leden liggen in het verlengde van de uitbreiding van de opdracht en doelgroepen van DEN.

In 2018 zullen de statuten van de stichting door een notaris worden getoetst aan de vernieuwde Governance Code Cultuur. Aan de hand van deze toetsing wordt bekeken of het opstellen van een RvT- en / of directiereglement noodzakelijk is.

4. Nevenfuncties

Hieronder volgt een overzicht van de **nevenfuncties** van de directeur en de leden van de RvT.

Waarnemend directeur Arianne Neijenhuis (18-09-2017 / 31-12-2017) had in 2017 geen nevenfuncties.

Nevenfuncties waarnemend directeur Marco Streefkerk (18-09-2017 / 31-12-2017):

- Europeana Members Council
- UNESCO NL, Lid - memory of the World committee
- Reinwardt Academie, Lid Adviesraad
- Africa Study Centre Leiden, Academic advisory committee, lid

Nevenfuncties directeur Marco de Niet (01-01-2017 / 17-09-2017):

- Persoonsgebonden functies
 - Atria, Raad van Advies
 - Brabant Collectie, Bibliotheekadviescommissie
 - Handboek Informatiewetenschappen, Redactie
 - Unesco-NL Adviesraad Open & Permanent Access
 - Bestuur Museumregister
 - Stuurgroep Netwerk Oorlogsbronnen
 - Nationale Onderzoeksraad Erfgoed (JPI)
 - Programmacommissie KNVI-congres 2017
 - Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed (voorzitter)
 - Europeana Members Council
 - Europeana Taskforce Impact Framework (vice-chair)
 - OMC Working Group Access to culture via digital means
 - Stuurgroep Vlaamse digitale infrastructuur
 - GLAMi Awards Committee
- Functiegebonden functies:
 - CCDD (lid, plv. voorzitter)
 - Kunsten'92 Erfgoedplatform (lid)
 - NDE (lid algemeen bestuur)
 - Gastdocent GO-opleidingen
 - Stuurgroep Kennisnetwerk Archieven
 - Strategiegroep Auteursrechten en Digitaal Erfgoed
 - Klankbordgroep Horizon2020 LEIT-ICT
 - Kunsten92 Commissie Arbeidsmarktagenda (lid)
 - Unesco PERSIST Programme Committee
 - Unesco PERSIST Policy Working Group

De leden van de Raad van Toezicht hadden in 2017 de volgende hoofd- en nevenfuncties

Hoofd- en nevenfuncties Hermineke van Bockxmeer:

- Directeur Sport en cultuur, Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling - Gemeente Rotterdam
- Bestuurslid Stichting Muziekschool Nootdorp
- Bestuurslid Stichting Unlimited Dreams
- Voorzitter - Programmaraad Mediawijzer (NIBG, Hilversum)
- Raad van Toezicht Waddenacademie, kennis voor een duurzame toekomst van de Wadden

Hoofd- en nevenfuncties Paul Baak:

- CEO en Principal Consultant, KBenP Groep
- Duovoorzitter KNVI

Hoofd- en nevenfuncties Yolande Melsert:

- Directeur Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting De Kleine Komedie
- Bestuurslid (secretaris) Vereniging Federatie Werkgeversverenigingen in de Cultuur
- Raad van Toezicht Stichting De Theaterdagen (Nederlands Theaterfestival)
- Bestuurslid Pearle* Live Performance Europe
- Comité van Aanbeveling Theaterblad Scènes

Hoofd- en nevenfuncties Guus Schreiber:

- Decaan Faculteit der Bètawetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam
- Bestuurslid Stichting Dutch Techcentre for Life Sciences (DTL)

Hoofd- en nevenfuncties Tom de Smet:

- Hoofd Archief, Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid
- Raad van Advies, Vrije Universiteit Amsterdam, Geesteswetenschappen
- Bestuurslid, Hilversum Media Campus
- Bestuurslid AVA-Net
- Voorzitter Stuurgroep Netwerk Oorlogsbronnen

Hoofd- en nevenfuncties Gerdien Verschoor:

- Directeur CODART
- Lid van de Restitutiecommissie
- Bestuurslid Musea Zutphen

Voor de volledigheid staan hieronder ook de nevenfunctie van de leden die in de loop van 2017 afgetreden zijn.

Hoofd- en nevenfuncties Kurt de Belder:

- Directeur, UB Leiden
- Board of directors , Council on Library and Information Resources
- Member Advisory Board, Universitäts- und Stadtbibliothek Köln
- Knowledge Unlatched Member, Library Steering Committee
- OAPEN Foundation (Open Access Publishing in European Networks) Member, Executive Board
- KNAW - Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis Lid, Academic Advisory Board
- Lid stuurgroep Gemeenschappelijke Informatie Infrastructuur (GII)

Hoofd- en nevenfuncties Floor van Spaendonck:

- Directeur, Stichting Cinekid
- Jurylid ICFF (Isfaha Childrens filmfestival)
- Jurylid Frankfurter Büchmesse

Hoofd- en nevenfuncties Jantje Steenhuis:

- Stadsarchivaris, Gemeente Rotterdam
- Bestuurslid Belasting & Douanemuseum
- Raad van Advies Academie voor Cultuurmanagement
- Secretaris Stichting "Aan den slag" (elan en energie Wederopbouw)
- Bestuurslid Rotterdamsch Genootschap Gijsbert Karel van Hogendorp
- Bestuurslid Stichting Erasmus: icoon van Rotterdam
- Voorzitter Stichting Geschiedenis Manifestatie Rotterdam
- Vice-president Section Municipal Local and Territorial Archives (SMLT) International Council on Archives
- Lid Initiatiefgroep Stichting Herdenking 14 mei 1940
- Bestuurslid Historisch Genootschap Roterodamum
- Bestuurslid Stichting Stadsmuziek
- Secretaris Stichting Bijzondere Leerstoel Roterodamum (stadsgeschiedenis)
- Bestuurslid Universitair Historisch Kabinet Erasmus Universiteit

2. Activiteitenverslag

In 2017 heeft DEN in overleg met OCW, onder gelijkblijvende middelen, enerzijds de erfgoedinstellingen weer ondersteund bij hun continue streven naar innovatie en kwaliteitsverbetering in hun digitale activiteiten. Anderzijds is een begin gemaakt met activiteiten gericht op de nieuwe doelgroep van cultuurproducenten. Verder is er een basis gelegd om de cultuurproducenten in verbinding te brengen met de erfgoedsector en kennisuitwisseling tussen beide bloedgroepen mogelijk te maken.

Beleidsvisie: Digitale Cultuur als continuüm

Cultuurinstellingen zijn individueel en in samenwerkingsverbanden op zoek naar mogelijkheden om met hun digitale aanbod waarde te creëren voor bestaande, nieuwe en toekomstige gebruikersgroepen. Het gaat niet (louter) om de intrinsieke waarde van cultuur en erfgoed, maar om de meerwaarde die ermee voor de samenleving wordt gecreëerd. Deze visie ligt ten grondslag aan de drie hoofdtaken die DEN in haar meerjarenbeleidsplan 2017-2020 heeft vastgelegd. Ze vormden het uitgangspunt voor alle initiatieven die DEN heeft ontplooid.

De drie hoofdtaken zijn:

- Gebruik van digitale culturele informatie maximaliseren;
- Digitale collectievorming en archivering van digitale cultuur stroomlijnen;
- Acceptatie van internationale kwaliteitscriteria bevorderen.

2.1 Activiteiten toegesneden op het brede culturele veld

Inleiding

De doelgroepverbreding van de vertrouwde erfgoedsector naar het brede culturele veld, inclusief de voor DEN relatief onbekende cultuurproducerende instellingen, heeft geresulteerd in een aantal nieuwe activiteiten. Deze activiteiten waren toegesneden op de cultuurmakers of toegespitst op de uitwisseling tussen erfgoed en cultuur.

1. Communicatiestrategie

In 2017 heeft de afdeling communicatie samen met het bureau NosCura een communicatiestrategie opgesteld, waarbij het bereiken van de nieuwe doelgroepen (cultuurmakers) centraal staat. De 'Doelgroepenanalyse DEN 2017-2020; hoe gaan we communiceren met de cultuurproducerende instellingen?' en het 'Beleidsplan 2017-2020' waren bronnen die aan het document 'Communicatiestrategie; Verleiden tot samenwerken door best practices, koppelen van netwerken en aantonen wederzijdse afhankelijkheid' ten grondslag lagen, net als een aantal gesprekken met stakeholders en verschillende brainstormsessies met het DEN-team. Hoofdpijnen uit de Communicatiestrategie zijn:

- DEN is een bruggenbouwer tussen erfgoed en cultuurmakers.
- Communicatie is een taak van iedere medewerker van DEN. De medewerkers van DEN zijn ambassadeurs van de missie van DEN.
- DEN communiceert op een manier zoals zij dat ook propageert bij de eigen stakeholders: open, deelbaar, waarde toevoegend. Practice what you preach.
- DEN claimt *thought leadership*.
- Integrale contentstrategie: Elk DEN onderwerp dient volgens het doel-doelgroep-boodschap-middelenmixprincipe zijn weg te vinden naar verschillende mediavormen, zowel online als offline.

De uitkomsten van de Communicatiestrategie zijn tijdens een interne heisessie in juni 2017 met het volledige DEN-team besproken. Er is toen ook overeengekomen dat in plaats van de voormalige naam 'Digitaal Erfgoed Nederland' nu kortweg 'DEN' wordt gebruikt, gevolgd door de pay off 'Kennisinstituut Digitale Cultuur'.

Er zijn drie activiteiten uitgelicht die prioriteit kregen in 2017-2018. Dit waren:

- Een roadshow langs de culturele instellingen, om de behoeften van de instellingen te inventariseren en het verhaal van DEN te vertellen.
- Het uitwerken van een AV-strategie, waarbij filmmateriaal een prominentere rol speelt in de communicatie, in de vorm van eigen filmpjes, maar ook bestaand videomateriaal.
- Het netwerk voor je laten werken, bijvoorbeeld door het inzetten van 'ambassadeurs', en door community's te vormen en uitwisseling te faciliteren rondom relevante onderwerpen. Het activeren van het netwerk is in veel activiteiten van DEN in 2017 terug te vinden.

2. DEN roadshow

DEN heeft in 2017 zeven cultuurproducerende instellingen bezocht, in het kader van de 'roadshow'. Doel van de roadshow is nadere kennismaking met de cultuurproducerende instellingen en het uitwisselen van de wensen en behoeften op het gebied van kennis over digitalisering. Anderzijds wilde DEN tijdens deze bezoeken presenteren welke kennis, voorbeelden en methoden op het gebied van digitale cultuur er al beschikbaar zijn. Het toetsen en presenteren van haar visie en ondersteuningsaanpak was voor DEN een derde doelstelling van de roadshow. Van elk bezoek heeft DEN een verslag gemaakt en samengevoegd in een gepubliceerde eindrapportage met geleerde lessen en actiepunten. Deze bevindingen worden meegenomen bij de ontwikkeling van de strategie ter ondersteuning van digitalisering bij cultuurproducenten.

3. AV-strategie

Via het Youtubekanaal van DEN zijn afspeellijsten gemaakt, waar filmpjes per thema geordend staan. Ook worden blogs en praktijkvoorbeelden geïllustreerd met audiovisueel materiaal. Er is een plan gemaakt voor een aantal intern te produceren filmpjes. De uitvoering van deze DEN-filmpjes staat

voor 2018-2020 gepland.

www.youtube.com/user/DigitaalErfgoedNL/playlists?shelf_id=0&view=1&sort=dd

4. Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed

Op 16 mei 2017 organiseerde DEN een conferentie rondom haar nieuwe missie: het ondersteunen van cultuurmakers en erfgoedbeheerders bij digitale collectievorming, archivering en dienstverlening. Het werd een plek voor kennisuitwisseling over innovatie in de cultuur en het erfgoed. Naast een aantal plenaire sessies was er die dag ook een parallel programma met een vijftal sessies. De conferentie is bezocht door ca. 165 deelnemers waarvan ongeveer een derde uit de nieuwe doelgroep van cultuurproducenten kwam.

In de parallelsessies vond een ontmoeting plaats tussen een aantal gastsprekers, steeds één vanuit de cultuurmakers en één uit de erfgoedsector, die ter inleiding een korte presentatie gaven.

Daarna was er tijd ingeruimd voor een gesprek met de deelnemers. De volgende thema's kwamen aan de orde: Digitaal archiveren, De maatschappelijke meerwaarde van digitalisering, Ontmoeting tussen erfgoed en cultuur. De sessie over erfgoed van de podiumkunsten is in samenwerking met de Nederlandse Associatie van Podiumkunsten (NAPK) tot stand gekomen.

De verschillende presentaties zijn terug te vinden op:

www.den.nl/pagina/537/conferentie-digitalisering-van-cultuur-en-erfgoed/

The image shows the cover of a brochure for the conference 'Digitalisering van Cultuur en Erfgoed'. At the top left is the DEN logo, 'Kennisinstituut Digitale Cultuur'. To the right is a decorative grid of dots. The main title 'Welkom op de conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed' is centered. Below the title is a photograph of a person in a white dress. A green box on the right contains the text: 'Het Oude Magasin, Amersfoort, 16 mei 2017'. A white box in the center contains the text: 'In deze brochure vind je achtergrondinformatie en nieuws over de activiteiten van DEN, het kennisinstituut voor digitale cultuur. Ook kom je meer te weten over onze nieuwe website en de subsidiewijzer die we vandaag lanceren.' At the bottom, a green box says 'Volg live alle tweets via #digitalecultuur en twitter mee!' and a Twitter logo is visible.

5. Workshop voor Cultuurmakers

Op 26 september 2017 organiseerde DEN in Den Haag een workshop over digitale bewaring speciaal voor cultuurmakers. Zo'n twintig deelnemers, van zelfstandig kunstenaars tot medewerkers van theatergezelschappen en erfgoedprofessionals, konden luisteren naar presentaties over digitalisering en wisselden ervaringen uit. Vlaamse collega's van Het Firmament, Kunstenpunt en PACKED vzw droegen inhoudelijk bij aan de workshop.

6. Website: www.digitalecultuur.nl

De door DEN opgezette website digitalecultuur.nl is speciaal op cultuurproducerende instellingen toegesneden. De site werd tijdens de *Conferentie Digitalisering van Cultuur en Erfgoed* op 16 mei gelanceerd door Yolande Melsert (Raad van Toezicht DEN, directeur NAPK). [Digitalecultuur.nl](http://digitalecultuur.nl) vormt een introductie op digitale collectievorming, archivering en dienstverlening met een focus op cultuurmakers. De thema's worden regelmatig aangevuld volgens een contentplanning. Ook worden op digitalecultuur.nl nieuws- en agenda-items gepubliceerd die speciaal interessant zijn voor cultuurmakers.

Belangrijke bouwstenen vormen dossiers (bijvoorbeeld rond auteursrechten, vindbaarheid en metadata) en praktijkvoorbeelden. Voor het uitbreiden van de inhoud is overeenstemming bereikt met de Vlaamse collega's bij PACKED en Het Firmament die medewerking hebben verleend om van hun materiaal gebruik te maken.

In 2018 worden digitalecultuur.nl en den.nl doorontwikkeld naar een definitieve website over digitalisering voor de gemeenschappelijke cultuursector.

7. Praktijkvoorbeelden

Een aantal gesprekken tijdens de 'roadshow' en interviews met podiumkunstinstituten is omgewerkt naar praktijkvoorbeelden op de website digitalecultuur.nl. Zo zijn er inspirerende praktijkvoorbeelden gepubliceerd over het Holland Festival, het Nationale Theater en het Muziekcentrum voor de Omroep.

The screenshot shows the website digitalecultuur.nl with a navigation bar at the top containing 'Praktijkvoorbeelden', 'Thema's', 'Nieuws & Agenda', and 'Over DEN'. The main content area features a large, colorful graphic with the word 'FESTIVAL' in large letters. The article title is 'Praktijkvoorbeeld: archief Holland Festival online beschikbaar'. The text of the article reads: 'In onderstaand praktijkvoorbeeld lees je hoe het internationale podiumkunstenfestival Holland Festival het hele archief online toegankelijk heeft gemaakt. Naast het terugblikken op de rijke geschiedenis van het festival is deze grootscheepse digitaliseringsactie ook een manier geweest om de reputatie als toonaangevend internationaal theaterevenement te versterken.' Below the article, there is a section titled 'Holland Festival: Internationale faam' with a sub-headline 'Het internationale podiumkunstenfestival Holland Festival bestaat bijna zeventig jaar. Daarom is nu' and a blue 'Tips' button.

2.2 Doorlopende activiteiten nationaal netwerk

Inleiding

Hier volgt een overzicht van activiteiten in het kader van het bestaande erfgoednetwerk. Het bevat projecten, communicatiemiddelen en andere bijdragen die de erfgoed- en cultuurinstellingen ondersteunen bij hun digitaliseringsactiviteiten.

1. Communicatie: www.den.nl

Nieuws, agenda en blog

DEN heeft via het bestaande kennisplatform www.den.nl opnieuw voor een brede verspreiding van relevante berichten over digitale cultuur en digitaal erfgoed gezorgd. In 2017 publiceerde DEN hier 463 nieuws- en agendaberichten over digitale cultuur en digitaal erfgoed. Persoonlijke observaties van DEN-medewerkers en externe erfgoed- en cultuurprofessionals zijn te vinden op het DEN-blog, waar in 2017 19 verhalen zijn verschenen. Maandelijks geeft DEN een uitgebreide nieuwsbrief uit met een compilatie van het laatste nieuws, attenteringen op onderwerpen in de kennisbank,

Europese ontwikkelingen en aankondigingen van bijeenkomsten. Het Netwerk Digitaal Erfgoed had in 2017 een eigen rubriek in de nieuwsbrief.

Na een opschoningsactie van het adressenbestand telde de digitale nieuwsbrief in december 2.139 abonnees.

Publicaties

DEN heeft ook in 2017 weer veel kennis verspreid via publicaties en rapporten, zowel digitaal als op papier. De zelfstandige publicaties zijn terug te vinden op www.den.nl/pagina/405/publicaties-van-den/. Een volledig overzicht is opgenomen in een bijlage.

De Kennisbank

DEN beheert een online kennisbank die instellingen toegang geeft tot de kennis die zij nodig hebben om hun digitaliseringsbeleid en -praktijk efficiënt en effectief vorm te geven. De kennisbank is gestructureerd volgens de Kwaliteitscyclus Digitaal Erfgoed. Alle inhoudelijk medewerkers van DEN dragen bij aan het uitbreiden en actueel houden van de kennisbank. In 2017 is DEN begonnen om actualisering van de kennisbank niet alleen op basis van behoeften van de erfgoedsector te ordenen, maar daar ook het perspectief van de cultuurproducenten in mee te

wegen. De adviesraad die DEN daarbij begeleidt kreeg in 2017 nieuwe leden die de nieuwe doelgroep van cultuurmakers vertegenwoordigen. Voor de vernieuwing van de kennisbank baseert DEN zich op de resultaten van de doelgroepenanalyse DEN 2017-2020 die naar aanleiding van onderzoek onder medewerkers van cultuurinstellingen in 2016 is opgesteld.

In 2017 is een aantal kennisdossiers bijgewerkt. Zo is het dossier over auteursrechten helemaal vernieuwd, waardoor het beter aansluit op vragen van professionals uit de hele cultuursector. Ook het dossier over webstatistieken is met dat doel geactualiseerd. Daarnaast is de inhoud van de kennisbank geanalyseerd om in kaart te brengen welke dossiers kunnen worden gearchiveerd, welke dossiers moeten worden geactualiseerd en waar de inhoud nog moet worden uitgebreid met nieuwe themadossiers.

In de voorbereiding voor een vernieuwde opzet van de kennisbank in 2018, zijn enkele verouderde standaarden in de kennisbank verwijderd en zijn er nieuwe toegevoegd. Eind 2017 bevatte de kennisbank 272 ICT-standaarden en andere kwaliteitsinstrumenten. In 2018 zal de kennisbank onderdeel worden van één geheel vernieuwde website gericht op de brede cultuursector.

DE BASIS

Een selectie van gedocumenteerde standaarden en andere kwaliteitsinstrumenten die als minimale kwaliteitseisen gelden voor digitale culturele dienstverlening zijn gebundeld in DE BASIS. Aangezien DEN geen normstellend instituut is, maar werkt op basis van zelfregulering (met 'pas toe of leg uit' als uitgangspunt), geldt DE BASIS als een advies: als je als instelling op verantwoorde en duurzame wijze wilt digitaliseren en je collecties online wilt delen, is het verstandig DE BASIS te volgen. DEN deed in 2017 onderzoek in hoeverre de bestaande onderdelen van DE BASIS ook bruikbaar zijn voor cultuurproducerende instellingen. Het concept van DE BASIS als totaalinstrument zal bijgesteld worden om relevant te zijn voor de gehele cultuursector.

Projecten en instellingen

Erfgoed- en cultuurinstellingen worden door DEN aangespoord hun activiteiten en projecten met een digitaliseringscomponent aan te melden in de projectenbank van DEN. Via de maandelijkse nieuwsbrief worden deze projecten dan extra onder de aandacht gebracht. Eind 2017 bevatte de

projectenbank in totaal 343 projecten en hadden 846 instellingen zich aangemeld (waarvan 498 erfgoedinstellingen).

Publicatie Subsidiewijzer 2017-2018

Op 15 mei 2017 is voor het twaalfde jaar op rij het *Overzicht van fondsen en subsidieregelingen voor digitalisering* gepubliceerd. In deze publicatie staat een overzicht van fondsen en subsidieregelingen in Nederland en Europa, dat instellingen kan helpen bij hun zoektocht naar financiering van hun digitale projecten. Vanaf 2017 is de Subsidiewijzer uitgebreid met regelingen voor digitale cultuur van cultuurmakers. Naast de traditionele subsidievormen zijn dit jaar ook alternatieve vormen van financiering opgenomen in het overzicht, zoals leningen en crowdfunding. Zoals elk jaar is de inhoud van het overzicht in goed overleg met de subsidiënten opgesteld. De 2017-2018 editie van het Subsidieoverzicht telt ruim 50 financieringsmogelijkheden voor digitale projecten.

2. Sociale media

Naast de eigen websites zet DEN ook sociale media in. DEN is te vinden op LinkedIn, Twitter, Flickr, YouTube en Slideshare. Het aantal volgers op Twitter is dit jaar gegroeid van 5.266 naar 5.460. Ook het aantal leden van de DEN LinkedIn-groep is toegenomen (van 1.595 naar 1.643). Naast een corporate account van DEN op sociale media maken de afzonderlijk medewerkers van DEN ook onder eigen naam gebruik van de sociale mediakanalen, met soms meer dan duizend volgers.

DEN stelt de accounts op digitale platforms ook open voor derden. Zo maken de Werkgroep Auteursrechten, Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed en het Europese project CEMEC gebruik van het Basecamp-account van DEN.

3. Expertisegebied auteursrechten

Op het gebied van auteursrechten zijn in 2017 verschillende activiteiten uitgevoerd door DEN. DE BASIS voor Auteursrechtenbeheer is geactualiseerd en opnieuw gepubliceerd. Voor de nieuwe website is een kennisdossier gemaakt waarin ook de kant van de maker belicht wordt en DEN is door BRAIN/KVAN gevraagd om te adviseren bij het opstellen van een eventuele raamovereenkomst voor archieven die een licentie bij een collectieve beheersorganisatie (CBO) willen afsluiten.

Daarnaast was DEN ook in 2017 lid van de Werkgroep Auteursrecht en Cultureel Erfgoed die is ingesteld om op expertniveau de auteursrechtenproblematiek in de breedte van de erfgoedsector te bespreken. De werkgroep heeft zich in 2017 weer ingezet voor de voorbereiding van de invoering van Extended Collective Licensing (ECL) in Nederland, heeft de ontwikkelingen op het gebied van de wetgeving gevolgd en hier waar mogelijk over geadviseerd. Daarnaast wordt er gezamenlijk opgetrokken bij claims tegen erfgoedinstellingen.

DEN is ook lid van de Copyright Policy Working Group van Europeana die vanaf 2017 namens de erfgoedsector input gaat leveren voor de herzieningsplannen van de Europese Commissie betreffende het auteursrecht.

4. Open Erfgoedkoffies

In 2017 heeft DEN drie Open Erfgoed Koffies georganiseerd. Dit zijn kleinschalige bijeenkomsten op een publieke locatie waarbij professionals en geïnteresseerden de mogelijkheid krijgen op laagdrempelige en informele wijze met elkaar in contact te komen en te horen over projecten in de regio. De Open Koffies van 2017 vonden plaats in Delft, Assen en Utrecht. Twee bijeenkomsten waren koffies met een twist; in Delft vond de NDE-special plaats en in Utrecht werd een Open Koffie speciaal voor erfgoedsoftwareleveranciers georganiseerd. Over de bijeenkomsten in Delft en Assen is een blog verschenen op de DEN-website.

5. Netwerk Oorlogsbronnen

Op verzoek van het NIOD is DEN lid van de Stuurgroep Netwerk Oorlogsbronnen (NOB). Het Netwerk Oorlogsbronnen is het vervolg op een haalbaarheidsonderzoek uit 2015, geïnitieerd door het NIOD. Het NOB bouwt aan een verbeterde digitale toegang tot de Nederlandse collectie over de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust, in het toenmalige koninkrijk der Nederlanden.

6. Bijdragen opleidingen en cursussen

Net als in voorgaande jaren traden diverse medewerkers van DEN in 2017 op als gastdocent aan GO-opleidingen en de Reinwardt Academie. Bij de Reinwardt Academie heeft DEN ook zitting in de Commissie van Advies. Tevens heeft DEN in 2017 weer gastcolleges verzorgd voor de Universiteit Leiden ('Book and Digital Media Studies' en 'Museum Matters').

7. Digital Museum Lab

Het Digital Museum Lab wil experiment, reflectie en evaluatie stimuleren en faciliteren, door middel van een permanente fysieke labruimte in het Allard Pierson Museum en een goede programmering. DEN treedt op als verbindende partij naar de activiteiten van het Netwerk Digitaal Erfgoed, Waag Society legt de link met de creatieve industrie en het lectoraat Crossmedia van de Hogeschool van Amsterdam draagt kennis aan op het gebied van de nieuwe mogelijkheden van allerehande media en versterking van publieksbeleving. In 2017 zijn er 7 bijeenkomsten geweest. DEN heeft het voortouw genomen bij de workshop *From Scratch*, die plaatsvond in het fablab van de Hogeschool van Amsterdam en deel uitmaakte van de Week van het Digitaal Erfgoed. Ook heeft DEN in 2017 een aantal blogs over Virtual Reality en Digital Museum Lab gepubliceerd.

8. AVA-net

DEN heeft zitting in de domeinraad van AVA_Net, die functioneert als adviesorgaan. In 2017 is de domeinraad 2 keer bij elkaar gekomen. Daarnaast heeft DEN samen met Beeld en Geluid een sessie verzorgd over Audio Visueel materiaal in de cultuursector tijdens het jaarlijkse AVA_Net symposium.

AVA_Net is een onafhankelijke netwerkorganisatie voor audiovisuele collectiehouders in Nederland. Het netwerk versterkt de positie van het audiovisuele erfgoed en biedt een (kennis)platform. Het is de belangenbehartiger van het audiovisuele erfgoed in Nederland. Het netwerk vormt een representatieve afspiegeling van alle sectoren waarbinnen AV-erfgoed wordt beheerd en beschikbaar gesteld.

9. Mediakunst.net

DEN is lid van de stuurgroep van dit project, een initiatief van LI-MA, platform voor duurzame toegang tot mediakunst. Het project, dat mede mogelijk gemaakt is door het Mondriaan Fonds, dient om de zichtbaarheid en de duurzame toegankelijkheid van de Mediakunstcollectie Nederland te verbeteren. In 2017 is er één stuurgroep-bijeenkomst geweest en zijn er testen gedaan met het nieuwe systeem. Het project loopt tot medio 2018.

10. Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018

Het Erfgoedplatform, waarin DEN participeert, initieerde met financiële steun van het ministerie van OCW het programma voor de Nederlandse activiteiten in het kader van het Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed 2018. DEN stelt haar kanalen beschikbaar voor communicatie over het jaar.

11. Indicatorenonderzoek

In 2017 is een nieuwe publicatie van De Digitale Feiten uitgekomen waarin de Nederlandse resultaten van de ENUMERATE Core Survey uit 2017 zijn verwerkt. Onder de naam 'De Digitale Feiten' voert DEN al sinds 2008 onderzoek uit naar de Nederlandse status van digitaal erfgoed, op basis van de methodologie ontwikkeld in ENUMERATE.

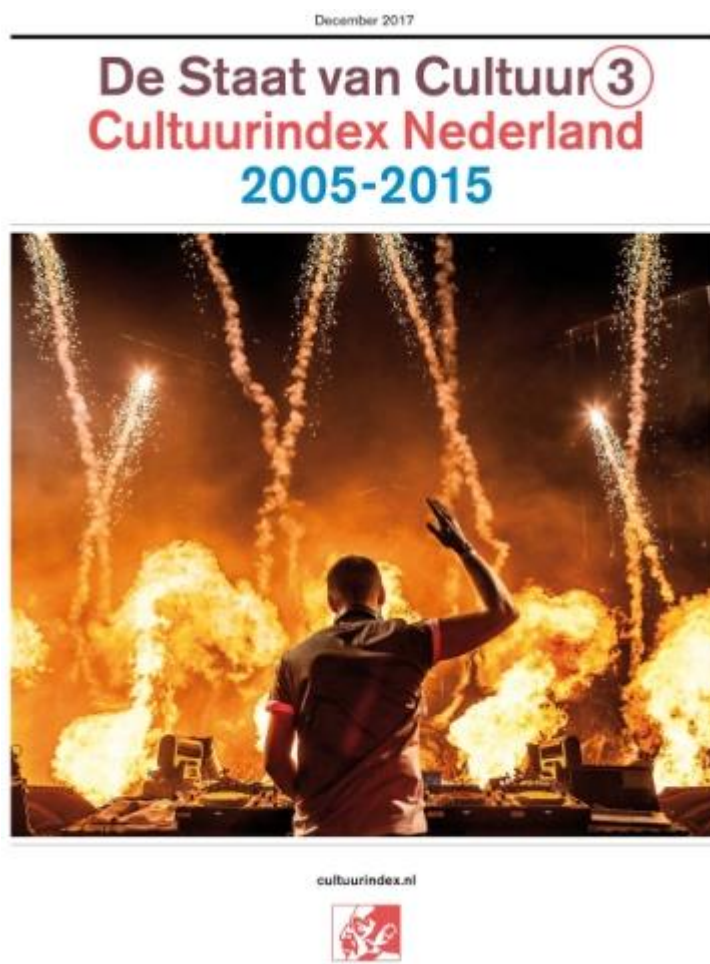
In het kader van De Digitale Feiten zijn twee workshops gegeven. De eerste werd gegeven tijdens de Week van het Digitaal Erfgoed in april waar onder andere feedback is verzameld op de basisset

prestatie-indicatoren uit 2016. De tweede workshop werd gegeven in mei in het kader van de Digitale Dienstverlening voor Archieven.

DEN is ook onderdeel van de groep experts die door het *Sociaal Cultureel Planbureau (SCP)* is gevraagd om te adviseren bij het opstellen van de indicatoren voor de nieuwe versie van Cultuur in Beeld.

12. Cultuurindex

De Nederlandse resultaten van ENUMERATE (zie boven) zijn terug te vinden in de Cultuurindex, die door de Boekmanstichting wordt onderhouden. DEN neemt deel aan het reguliere overleg over de Cultuurindex. Voor deze index analyseert en levert DEN actuele gegevens aan met betrekking tot de digitale erfgoedsector, zodat deze ook vertegenwoordigd is in de cultuurindex. In april is in Boekman Extra het artikel "Digitale erfgoedcollecties en de jacht op de gebruikscijfers: wat we weten van meten" verschenen, geschreven door twee medewerkers van DEN. Tevens heeft DEN tijdens een bijeenkomst in juni een presentatie gegeven over de nulmeting van het bezoek van publiek aan digitaal erfgoed.

13. Project Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE)

Sinds 2015 werkt een consortium van erfgoedinstellingen, het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE) met financiële ondersteuning vanuit het ministerie van OCW, aan de realisatie van de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed. DEN heeft aan de totstandkoming van deze nationale strategie als

kennispartner bijgedragen en ondersteunt de ontwikkeling van nationale voorzieningen. Tot juni 2017 trad DEN, op verzoek van de stuurgroep NDE, op als werkgever voor een van de NDE-coördinatoren (de coördinator *Bruikbaar*), op basis van additionele financiering vanuit het NDE-budget. Voor de afstemming tussen de verschillende activiteiten van NDE stelde DEN werkruimte beschikbaar.

In dit activiteitenverslag bestaat de rapportage over het NDE uit twee delen: het eerste deel betreft de verantwoording in het kader van de additionele subsidie die DEN heeft ontvangen van het ministerie OCW voor de coördinator en ondersteuning op het gebied van communicatie. Deze bijdragen zijn ook apart gekenmerkt in het prestatieoverzicht.

Het tweede deel geeft weer welke bijdragen DEN zelf aan de NDE-activiteiten heeft geleverd.

Verantwoording inzet NDE-middelen (brief kenmerk B1091931, d.d. 23-11-2016)

Coördinatie NDE *Bruikbaar*

In het werkprogramma *Bruikbaar* stond gedurende de eerste helft van 2017 de verdere uitwerking van de visie op een landelijk gedistribueerd netwerk van erfgoed informatie centraal. Dit heeft geresulteerd in een globaal functioneel ontwerp. Voor implementatie van dit ontwerp is thesaurussoftware (Poolparty) als eerste concrete gemeenschappelijke NDE-voorziening in gebruik genomen door een eerste groep samenwerkende erfgoedinstanties.

Het ontwerp voor het gedistribueerde netwerk van erfgoed informatie was onderwerp van een open consultatie via de website van DEN. De uitwerking van het ontwerp vindt plaats in samenspraak met de NDE-knooppunten, CLARIAH, Europeana, thematische netwerken zoals Netwerk Oorlogsbronnen, ModeMuze en Netwerk Zuiderzeecollecties en ook partnerinstellingen in Vlaanderen. Een handleiding *Verbind je termen* die daaruit is voortgekomen, werd opgenomen in de kennisbank van DEN.

Communicatiemedewerker NDE

Ook in 2017 maakte NDE gebruik van de website en andere communicatiekanalen van DEN voor de communicatie over alle activiteiten en publicatie van de resultaten. Om deze reden was er in 2017 bij DEN 0,2 fte beschikbaar voor NDE-communicatie. Op de homepage van DEN is een vaste ingang voor NDE aangemaakt, waarin algemene projectdocumentatie en de plannen van de werkprogramma's zijn terug te vinden. Tevens beheert de NDE-communicatiemedewerker een nieuws feed en een evenementenagenda met gebruikmaking van het Content managementsysteem van de DEN-website. Naast het beheer van het NDE-gedeelte op de DEN-website en andere communicatiekanalen van DEN heeft de medewerker ook ondersteunende werkzaamheden verricht voor diverse NDE-activiteiten. Verder onderhield de communicatiemedewerker contact met de verschillende communicatiemedewerkers van de NDE-knooppunten. Naar verwachting krijgt NDE in de loop van 2018 eigen digitale kanalen waarin ook de kanalen van de NCDD zullen opgaan.

Bijdragen van DEN aan het Netwerk Digitaal Erfgoed

Foto: Workshop tijdens de Week van het Digitaal Erfgoed, april 2017

Van Stuurgroep NDE naar Dagelijks bestuur

DEN was lid van de Stuurgroep NDE, die werd voorgezeten door de Directeur-Generaal Cultuur en Media van het ministerie van OCW. Medio 2017 heeft het ministerie OCW de regie over Netwerk Digitaal Erfgoed overgedragen aan vijf knooppunten die de erfgoedsector vertegenwoordigen. Vanaf dat moment heeft DEN geen zitting meer in het dagelijks bestuur van NDE (het dagelijks bestuur is de opvolger van de Stuurgroep). Het algemeen bestuur met daarin een beoogde zetel voor DEN en OCW is in 2017 nog niet tot stand gekomen.

Van Kerngroep NDE naar Programmaraad

Als lid van de Kerngroep NDE, die tot de zomer actief was, heeft DEN bijgedragen aan de afronding van het leveranciersknooppunt (KNeL), de inventarisatie van potentiële gemeenschappelijke voorzieningen en een initiatief om de fondsen bij de realisatie van de nationale strategie te betrekken. In de nieuwe governance-structuur bij NDE is een programmaraad als opvolger van de kerngroep voorzien. De NDE-programmaraad wordt in 2018 ingesteld.

Deelprojecten

DEN had tot medio 2017 zitting in de Coördinatiegroep *Zichtbaar* en de Stuurgroep *Houdbaar*. Na de overdracht van de regie aan de vijf knooppunten bestaat de coördinatiegroep *Zichtbaar* uit medewerkers van deze knooppunten.

DEN leverde vanuit haar rol als kennisinstituut in 2017 inhoudelijke kennisbijdragen aan NDE-activiteiten, bijvoorbeeld over de kosten van digitale duurzaamheid en webarchivering (zie hieronder). Binnen NDE *Zichtbaar* heeft DEN een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de opzet en uitvoering van de NDE-nulmeting van bezoek van publiek aan digitaal erfgoed. De resultaten hiervan zijn in april gepubliceerd en in juni gepresenteerd, mede in het kader van de Cultuurindex.

Werkgroep Kennis NDE

De werkgroep Kennis NDE adviseert over de kennisuitwisseling binnen het netwerk en draagt bij door deel te nemen aan relevante activiteiten. De werkgroep bestaat uit de kenniswerkers van de vijf knooppunten, de coördinator Landelijk Coördinatiepunt Research Data Management van

SURFsara en een inhoudelijk medewerker van DEN. Vanuit de rol als onafhankelijk kennisinstituut voor digitalisering binnen de culturele sector is een medewerker van DEN voorzitter van deze werkgroep.

Werkgroep Referentie Architectuur

In 2016 is de Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur (DERA) 1.0 opgeleverd, door inzet van een tijdelijk medewerker in dienst van DEN en ondersteund door een werkgroep bestaande uit leden van de NDE-knooppunten, de Universiteitsbibliotheek Leiden en DEN. De DERA is via de kanalen van DEN gepubliceerd. In 2017 heeft de werkgroep gewerkt aan versie 2.0. In de tweede helft van 2017 is uit NDE-budget Ordina door OCW ingehuurd om versie 2.0 te realiseren. Publicatie van deze versie volgt naar verwachting in de eerste helft van 2018. Dan is ook het beleg van beheer en doorontwikkeling van de DERA voorzien.

Werkgroep Monitoring

Voor deze werkgroep is in 2017 onder voorzitterschap van DEN een aantal nieuwe leden geworven en zijn criteria en reikwijdte van de nieuwe evaluatie bepaald. Uiteindelijk bleek het niet haalbaar om over de NDE-activiteiten van eerdere jaren te rapporteren. In overleg met de NDE-coördinatoren voor *Houdbaar* en *Zichtbaar* zal begin 2018 door de werkgroep een rapport voor NDE worden opgesteld met aanbevelingen voor activiteiten ten behoeve van het netwerk en de waarde van monitoring daarvan in de toekomst.

Ondersteuning evenementen NDE

Verder hebben diverse medewerkers van DEN bijdragen geleverd aan de praktische organisatie en ondersteuning bij diverse NDE-evenementen, zoals de Week van het Digitaal Erfgoed waarin de NDE-conferentie van april 2017 plaatsvond.

Foto: Paneldiscussie tijdens de NDE-conferentie tijdens de Week van het Digitaal Erfgoed

14. Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid (NCDD)

In 2017 was DEN adviseur van het bestuur en coördinator van het NCDD/NDE-werkprogramma *Houdbaar*. Er vonden twee bestuursvergaderingen plaats. Als zodanig heeft DEN bijdragen geleverd aan de begeleiding en beoordeling van diverse activiteiten van de NCDD/NDE *Houdbaar*. Eind 2016

besloot de NCDD tot opheffing van de zelfstandige stichting en tot overdracht van de werkzaamheden aan het Netwerk Digitaal Erfgoed na 31 december 2017. Per 1 maart heeft de werkelijke overdracht plaatsgevonden.

15. Webarchivering

Samen met vertegenwoordigers van onder meer de Koninklijke Bibliotheek, het Nationaal Archief en Beeld en Geluid heeft DEN zitting in de expertgroep 'Webarchivering in Nederland' van de NCDD. Doel van de expertgroep Webarchivering is het bevorderen van samenwerking en professionalisering op het gebied van webarchivering in Nederland. Zo kan er kennis gedeeld worden of samen worden opgetrokken op bijvoorbeeld op juridisch vlak of bij het implementeren van relevante technische oplossingen.

Een belangrijke concrete stap is de opzet van de zogenaamde 'Nationale catalogus' over webarchivering. Deze wordt ontwikkeld in het kader van het Netwerk Digitaal Erfgoed en is in eerste instantie een overzicht van webarchiveringsinitiatieven en gearchiveerde websites, met bijbehorende informatie over onder andere URL's, frequentie, doelen, tools, langetermijntoegang. In het overzicht van gearchiveerde websites dat de Koninklijke Bibliotheek geregeld publiceert, staan nog weinig cultuurmakers vermeld. Dit is onder andere een terugkerend punt van aandacht voor DEN.

16. Culturele Coalitie Digitale Duurzaamheid (CCDD)

Het secretariaat van de Culturele Coalitie Digitale Duurzaamheid (CCDD) is belegd bij DEN. De secretaris zorgt voor de planning, agenda en verslaglegging van de bijeenkomsten van de Kerngroep en coördineert de communicatie vanuit de CCDD. Daarnaast coördineert de secretaris de organisatie van bijeenkomsten en is hij eerste aanspreekpunt voor belangstellenden.

De CCDD is een kennisnetwerk waarin cultureel erfgoedinstellingen met elkaar aan de slag gaan om digitale informatie duurzaam toegankelijk te houden.

In 2017 is er een evaluatie gestart over de werkwijze en doelen van de CCDD. Daaruit kwam naar voren dat het bestaande werkplan ook voor 2018 een goede leidraad vormt. DEN heeft destijds het initiatief genomen voor de oprichting van CCDD omdat binnen NCDD de cultuursector onvoldoende vertegenwoordigd was. DEN kijkt met de huidige deelnemers van CCDD of dit het juiste platform is om ook cultuurproducenten aan te laten sluiten bij het onderwerp digitale duurzaamheid.

2.3 Doorlopende activiteiten internationaal netwerk

Inleiding

Hier volgt een overzicht van activiteiten in het kader van internationale samenwerkingsverbanden. DEN neemt deel aan internationale samenwerkingsverbanden voor zover deze bijdragen aan de doelstellingen van DEN. Belangrijke ontwikkelingen op internationaal niveau op het terrein van digitalisering worden door DEN gevolgd, zodat zij deze kennis kan delen met haar doelgroepen. Tevens is het van belang dat onderwerpen DEN als haar missie beschouwt ook op internationaal niveau voetlicht worden gebracht. Onderwerpen als duurzaamheid van digitale informatie en auteursrechten zijn hier voorbeelden van.

1. Europeana

Europeana is voor DEN een cruciale samenwerkingspartner op Europees niveau.

DEN is formeel partner in de aanvragen van Europeana als 'Digital Service Infrastructure' (DSI) in het kader van de Connecting Europe Facility (CEF). Binnen deze aanvragen is DEN verantwoordelijk voor de uitvoering en doorontwikkeling van het ENUMERATE Framework (zie hiervoor onder het kopje 'indicatorenonderzoek'). Daarnaast is DEN actief betrokken bij diverse andere werkzaamheden van Europeana, zoals het benchmarkingonderzoek, 3D standaardisatie, beleidsontwikkeling voor auteursrechten en de verdere ontwikkeling van het Europeana Impact Framework.

De directeur van DEN was in 2017 lid van de Europeana Members Council.

Na de projectfase van ENUMERATE (2012-2013) wordt de ontwikkelde methode voor statistisch onderzoek naar digitaal erfgoed en de aangelegde dataverzameling voortgezet als onderdeel van de DSI. Om de twee jaar wordt een grootschalig statistisch onderzoek uitgezet onder Europese erfgoedinstellingen naar de status van hun digitaliseringsactiviteiten. In de tussentijdse jaren doet DEN onderzoek naar onder andere de beschikbaarheid en herbruikbaarheid van statistische informatie over digitaal erfgoed die door derden is verzameld en naar de behoefte aan statistische informatie bij beleidsmakers en erfgoedinstellingen. In 2017 is in het kader van DSI2 een nieuwe ENUMERATE Core Survey uitgevoerd door DEN. Belangrijkste werkzaamheden waren daarbij het formuleren en opstellen van de nieuwe vragenlijst, het onderhouden en uitbreiden van het netwerk van nationale coördinatoren, dataverzameling en analyse. Het rapport is in augustus opgeleverd en gepubliceerd via Europeana Pro.

Voor DEN blijft dit van belang omdat op deze manier informatie wordt gegenereerd over waardecreatie en digitalisering. Monitoring van de ontwikkelingen op gebied van digitalisering is een van de activiteiten van DEN en op deze wijze is zichtbaar hoe Nederland zich op dit terrein manifesteert binnen een internationaal platform.

2. UNESCO

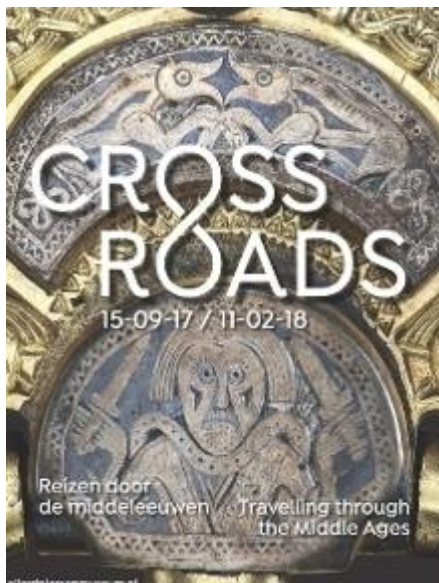
DEN heeft, als één van de leden, het Wikimedia project van het Memory of the World (MoW) programma in Nederland ondersteund. Drie MoW-beheerders (Archief Zeeland, Universiteitsbibliotheek Utrecht en Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis) kregen voor korte tijd een *Wikipedian in Residence* (een Wikipediagebruiker die een instelling helpt bij het ontsluiten van de collectie). DEN heeft in dit project vooral gekeken naar de bruikbaarheid van deze methode om de zichtbaarheid van de digitale collecties te vergroten. Indien dit een bruikbaar systeem is, zou NDE de aangewezen partner zijn om het resultaat van de *Wikipedian in Residence* te bestendigen.

DEN is mede-initiatiefnemer en lid van de Programme Committee van PERSIST, onderdeel van het Internationale Memory of the World-programma. Als samenwerkingsverband van Unesco en de internationale koepelorganisaties IFLA en ICA wil PERSIST een internationaal platform creëren waar overheden, de erfgoedsector en de ICT-industrie afspraken kunnen maken over duurzame archivering van digitale informatie. DEN beheert op verzoek van de Programme Committee de website van PERSIST. Verder heeft DEN in 2017 een bijdrage geleverd aan de publicatie over een wereldwijd onderzoek naar overheidsbeleid voor digitale duurzaamheid.

3. CEMEC

Op verzoek van het Allard Piersonmuseum is DEN partner in het CEMEC-project (2015-2019), dat wordt gefinancierd uit het Creative Europe-programma van de EU. CEMEC brengt musea, universiteiten en creatieve industrie samen. In september 2017 werd de gezamenlijke reizende tentoonstelling Crossroads in Amsterdam geopend. In de tentoonstelling wordt de meerwaarde van ICT-toepassing met 3D-objecten onderzocht.

De rol van DEN spitst zich toe op ondersteuning bij de ontwikkeling van het nieuwe gemeenschappelijk businessmodel. Voor de meerwaarde van lokale borging gaf DEN in Dublin een

presentatie voor beleidsmakers. Dit resulteerde in een position paper over digitalisering en erfgoed in Ierland. Met dit project kan DEN de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed vergelijken met de stand van zaken in andere Europese landen en vindt er kennisuitwisseling plaats op Europees niveau.

2018 Is het laatste volledige jaar voor CEMEC en in dit jaar ligt de nadruk op de schaal- en duurzaamheid van de samenwerking, gezamenlijke applicaties en de benodigde 3D-digitalisering. De evaluaties van Crossroads op verschillende locaties dient daarbij als input.

4. GLAMi Awards

In 2017 maakte DEN onderdeel uit van de GLAMi Awards Review Committee. De GLAMi Awards (voorheen: Best of the Web) zijn een onderdeel van de jaarlijkse Museums and the Web-conferenties. Van de 100 inzendingen heeft DEN er 10 beoordeeld (er zijn in totaal 19 internationale juryleden in deze commissie). Door deelname aan deze jury verbindt DEN zich met ontwikkelingen in het buitenland en profileert DEN zich in het internationale netwerk.

5. Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed

De commissie Digitaal Erfgoed van de Taalunie heeft in 2017 een studiedag georganiseerd over het hoe en waarom van open data voor de Nederlandse en Vlaamse culturele wereld. Gekozen is daarbij voor de praktische insteek "Wikipedia als wereldwijd forum voor het Nederlandse en Vlaamse podium". DEN en PACKED hebben actief meegewerkt bij de verdere uitrol van dit traject. Zo is in april een workshop georganiseerd in Antwerpen waarbij DEN en PACKED betrokken waren bij de opzet en het werven van deelnemers. Dit heeft geresulteerd in een dertigtal vertegenwoordigers vanuit de podiumkunsten uit Nederland, waaronder Theatermaker, Muziekcentrum van de Omroep, Muziekweb en erfgoedbeheerinstellingen als Beeld en Geluid en UvA Bijzondere Collecties.

Er is daarbij een businessmodel uitgewerkt om belangrijke doelgroepen en diensten te benoemen. DEN en PACKED hebben vervolgens een projectvoorstel met concrete werkpunten ingediend, waaraan in het najaar is gewerkt. Eind 2017 hebben DEN en PACKED verslag uitgebracht waarbij een inventarisatie van belangrijke databronnen en ervaringen met een aantal projecten rond Wikimedia (editathons en uploaden naar Wikidata) gepresenteerd zijn. Tevens is akkoord gekregen voor de uitvoering van een aantal pilots in 2018. Hierbij zal onder andere een test worden gedaan om informatie uit de Theaterencyclopedie van UvA/TIN naar Wikidata te leiden. Daarnaast zal er een format kunnen worden ontwikkeld om deze informatie vervolgens op Wikipedia te publiceren. Er zal hierbij ook afstemming plaats vinden met Wikimedia Nederland en België. Alle in dit traject ontwikkelde documentatie zal via een wiki toegankelijk worden gemaakt.

6. OMC Working Group

Op voordracht van het Ministerie van OCW heeft DEN zitting in een Open Method of Coordination Working Group (OMC) van de Europese Commissie. Doel van deze werkgroep is om voor alle EU-landen richtlijnen op te stellen voor beleidsontwikkeling voor de toegang tot en omgang met digitale cultuur en digitaal erfgoed. In het voorjaar van 2017 zijn de richtlijnen in het rapport "Promoting Acces to Culture via Digital Means" gepresenteerd.

2.4 Afgeronde projecten

1. Inleiding

Hier volgt een overzicht van projecten die in 2017 afgerond zijn. In deze projecten heeft digitalisering van de erfgoed sector nog een sterke focus. Ze zijn immers ontstaan in de vorige cultuurnotaperiode 2013-2016. Voor de komende jaren wordt deelname van DEN aan projecten vooraf getoetst op de effecten van kennisontwikkeling op terrein van digitalisering binnen de volle breedte van de cultuursector.

2. meSch

In het Europese FP7-project 'Material Encounters with Digital Cultural Heritage' (meSch) was DEN werkpakketleider voor 'Dissemination, Exploitation and Showcasing'. In januari en februari 2017 (restant projectjaar 4) heeft DEN de website (www.mesch-project.eu), de online nieuwsbrief en de social media-accounts van het project beheerd. Als afsluiting van het project is door DEN een deliverable opgeleverd met daarin een overzicht van alle disseminatieactiviteiten. De technische review van het project vond plaats in maart en het project is met een 'excellent' beoordeeld.

3. Erfgoed & Locatie

Van 2012 tot en met 2015 leidde DEN het PRIMA-project Erfgoed & Locatie (E&L). Op initiatief van DEN en met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed als eigenaar van de projectresultaten van E&L is begin 2017 een nieuw businessmodel ontwikkeld dat de duurzame verankering van vooral de erfgeothesaurus als gemeenschappelijke voorziening binnen het Netwerk Digitaal Erfgoed mogelijk maakt. De redactieraad met gebruikers die RCE adviseert over doorontwikkeling werd in 2017 door DEN secretariaal ondersteund.

1. Jaarrekening 2017

Alle bedragen in de jaarrekening worden vermeld in hele euro's. Het boekjaar 2017 is afgesloten met een positief resultaat van **21.955**. Het positieve resultaat komt deels ten gunste van het bestemmingsfonds OCW (€ 16.493) en deels ten gunste van de algemene reserve (€ 5.462). De resultaatbestemming is reeds verwerkt in de cijfers.

Voor een toelichting op de financiële positie van Stichting DEN, zie het bestuursverslag.

Balans per 31 december 2017

(Na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-dec-17	31-dec-16
Vaste activa		
1. Materiele vaste activa	15.788	14.369
TOTALE MATERIELE VASTE ACTIVA	15.788	14.369
2. Vlottende activa		
2.1 Vorderingen	46.630	74.294
2.2 Liquide middelen	821.382	839.145
TOTALE VLOTTENDE ACTIVA	868.012	913.439
Totale activa	883.800	927.808
PASSIVA		
3. Eigen vermogen		
3.1 Algemene reserve	422.804	417.342
3.2 Bestemmingsfonds OCW 2013-2016	0,00	196.383
3.3 bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016	196.383	0,00
3.4 Bestemmingsfonds OCW 2017-2020	16.493	0,00
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	635.680	613.725
4. Voorzieningen		
4.1 Toekomstscenario DEN	30.921	30.921
4.2 Jubilea	6.934	9.342
TOTAAL VOORZIENINGEN	37.855	40.263
5. Schulden		
5.1 kortlopende schulden	210.265	298.820
TOTAAL SCHULDEN	210.265	273.820
Totale Passiva	883.800	927.808

Exploitatierkening 2017

BATEN	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
6. Opbrengsten			
6.1 Indirecte opbrengsten	39.444		36.263
TOTALE INDIRECTE OPBRENGSTEN	39.444		36.263
7. Subsidies en bijdragen			
7.1 Structurele subsidie OCW	599.579	580.000	591.872
7.2 incidentele publieke subsidies	159.108	73.500	374.364
TOTAAL SUBSIDIES EN BIJDAGEN	758.687	653.500	966.236
SOM DER BATEN	798.131	653.500	1.002.499
LASTEN			
8. Beheerslasten			
8.1 Beheerslasten materieel	101.112	82.600	99.962
8.2 Beheerslasten personeel	124.555	147.450	159.383
TOTALE BEHEERSLASTEN	225.667	230.050	259.345
9. Activiteitenlasten			
9.1 Activiteitenlasten materieel	79.867	29.400	163.333
9.2 Activiteitenlasten personeel	470.783	399.050	588.125
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN	550.650	428.450	751.458
SOM DER LASTEN	776.317	658.500	1.010.803
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	21.814	-5.000	-8.304
10. Rente baten en lasten			
10.1 Saldo rentebaten/-lasten	141	5.000	1.202
EXPLOITATIERESULTAAT	21.955	0	-7.102
Resultaatbestemming			
3.1 toevoeging algemene reserve	5.462	0	-2.991
3.2 toevoeging bestemmingsfonds 2013-2016	0,00	0	-4.111
3.4 toevoeging bestemmingsfonds 2017-2020	16.493	0	0,00
TOTAAL RESULTAAT VERDELING	21.955	0	-7.102

PERSONEEL EN VRIJWILLEGERS

Specificatie personeelslasten	realisatie 2017		begroting 2017		realisatie 2016	
		fte				
vast contract	367.228	4,4	445.900	5,4	426.376	4
tijdelijk contract	200.983	3	100.600	1,4	281.521	4,7
inhuur	27.127	0,4	0	0	21.164	0
PERSONEELSLASTEN TOTAAL	595.338	7,8	546.500	6,8	729.061	8,7

Kasstroomoverzicht

	2017	2016
1. kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	21.955	-7.102
<i>aanpassen voor:</i>		
afschrijvingen materiele vaste activa	7.208	5.793
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	29.163	-1.309
Mutatie voorzieningen	-2.408	9.972
Mutatie vorderingen	27.664	-9.565
mutatie kortlopende schulden	-63.555	-90.616
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	-9.136	-91.518
2. kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiele vaste activa	-8.627	-9.667
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-8.627	-9.6678
Mutatie liquide middelen (1+2)	-17.763	-101.185
Liquide middelen einde boekjaar	821.382	839.145
Liquide middelen begin boekjaar	839.145	940.320
Mutatie liquide middelen	-17.763	-101.185

Toelichting op de balans per 31 december 2017 en de exploitatierekening 2017

Algemene gegevens

Stichting Digitaal Erfgoed Nederland, Den Haag, Stichting.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening is aangesloten bij de Richtlijn RJ 640 (organisaties zonder winstoogmerk), Het Burgerlijk Wetboek, Boek 2, Titel 9, alsmede het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017-2020.

Algemene waarderingsgrondslag

De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, evenals voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgingsprijs. Voor zover niets anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Foutenherstel

In 2017 is foutenherstel toegepast met betrekking tot de kortlopende schuld projecten. Deze schuld ad € 25.000 is in 2012 opgenomen onder de kortlopende schulden en heeft betrekking op een overschot inzake een overige subsidie welke feitelijk als opbrengst verwerkt had moeten worden in het jaar van vaststelling van de subsidie. In de jaarrekening 2017 is deze correctie retrospectief verwerkt waarbij het eigen vermogen per 1 januari 2016 met € 25.000 toe- en de kortlopende schulden met € 25.000 afneemt. Deze correctie heeft geen effect op het resultaat over 2016 en 2017. In het eigen vermogen is deze correctie voor € 17.288 toegevoegd aan het Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016 en voor € 7.712 aan de algemene reserve. Uitgangspunt voor deze toerekening is de verdeling structurele subsidies OCW / eigen inkomsten per 31 december 2012 zoals opgenomen in het Handboek verantwoording cultuursubsidies OCW 2017-2020 welke ongewijzigd is ten opzichte van het Handboek verantwoording cultuursubsidies OCW 2013-2016.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De investeringen in materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Het afschrijvingspercentage varieert bij apparatuur van 20% tot 33 1/3% en bij overige materiële vaste activa van 20 tot 33 1/3%. Bij apparatuur aangeschaft voor het project Erfgoed en Locatie wordt een afschrijvingstermijn van vijf jaar gehanteerd.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

Vermogen/bestemmingsfonds OCW

In navolging van uitvoeringsafspraken met het Ministerie OCW inzake de Cultuurnota wordt ook in de Cultuurplanperiode 2017-2020 een overschot dan wel een tekort naar rato van het aandeel van het Ministerie OCW in het totale overschot dan wel tekort toegevoegd respectievelijk onttrokken aan het bestemmingsfonds OCW. Afrekening van dit vierjarenbudget vindt plaats op basis van het totaalresultaat over vier jaren.

Het jaarlijkse restant resultaat wordt toegevoegd/onttrokken aan de algemene reserve.

In de vaststelling van de vierjaarlijkse subsidie 2013-2016, d.d. 30 augustus 2017 referentie 1174962, heeft het ministerie OCW bepaald dat het niet bestede deel ad € 179.095 dient te worden opgenomen in een bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en risico's die samenhangen met de activiteiten van de stichting en waarvan de omvang niet exact is vast te stellen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal een jaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen ontvangen subsidies, overige opbrengsten en overige bijdragen en alle aan het boekjaar toe te rekenen kosten. De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht, respectievelijk het jaar waarop de opbrengsten betrekking hebben. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Afschrijvingen materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende activa. In het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Pensioenregeling

Bij Stichting DEN is sprake van een bij pensioenfonds ABP ondergebrachte toegezegde pensioenregeling. Verwerking in de jaarrekening van stichting DEN vindt plaats als toegezegde bijdrageregeling omdat Stichting DEN geen verplichting heeft om aanvullende bijdragen te voldoen, anders dan hogere toekomstige premies indien sprake is van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds.

Toelichting op de balans per 31 december 2017 na verdeling resultaat

	31-dec-17	31-dec-16
1. Materiele vaste activa		
1.1 Boekwaarde bij begin jaar	14.369	10.495
1.2 Aangeschaft inventaris	8.627	9.667
1.3 afschrijvingen inventaris	<u>-7.208</u>	<u>-5.793</u>
TOTALE MATERIELE VASTE ACTIVA	15.788	14.369

2. Vlottende activa

2.1 Vorderingen

2.1.1 debiteuren	9.387	24.890
2.1.2 vooruitbetaalde bedragen	3.159	2.153
2.1.3 nog te ontvangen bedragen	<u>34.084</u>	<u>47.251</u>
SALDO VORDERINGEN	46.630	74.294

2.1. VORDERINGEN

2.1.1 Debiteuren

De saldi onder de debiteuren betreffen vorderingen voor geleverde diensten van medewerkers van DEN voor derden, deelname kosten voor activiteiten georganiseerd door DEN. In 2017 heeft DEN een bedrag van € 2.075 euro afgeboekt van openstaande vorderingen uit voorgaande boekjaren.

2.2.3 Nog te ontvangen bedragen

De saldi onder nog te ontvangen bedragen betreffen restantbedragen van diverse projectsubsidies van afgeronde projecten.

2.2 Liquide middelen

	31-dec-17	31-dec-16
2.2.1 Rabobank (rekening courant)	27.931	28.091
2.2.2 Rabobank (spaarrekening)	472.639	471.844
2.2.3 ING Bank (rekening courant)	30.636	23.319
2.2.4 ING bank (deposito)	<u>290.176</u>	<u>315.891</u>
SALDO LIQUIDE MIDDELEN	821.382	839.145

De saldi van de liquide middelen zijn direct opeisbaar.

3. Eigen vermogen

	31-dec-17	31-dec-16
3.1 Algemene reserve		
Algemene reserve begin boekjaar	417.342	420.333
toevoeging exploitatiesaldo boekjaar	5.462	-2.991
3.2 Bestemmingsfonds OCW 2013-2016	0,00	200.494
Toevoeging bestemmingsfonds OCW 2013-2016	0,00	-4.111
3.3 Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016	196.383	0,00
3.4 Bestemmingsfonds OCW 2017-2020	0,00	0,00
Toevoeging bestemmingsfonds OCW 2017-2020	<u>16.493</u>	<u>0,00</u>
EIGEN VERMOGEN	635.680	613.725

3. EIGEN VERMOGEN

3.1 Algemene reserve

Bij een positief exploitatieresultaat vindt toerekening plaats aan de Algemene Reserve. De toevoeging aan het exploitatieresultaat is afhankelijk van een door OCW aangegeven berekeningswijze.

3.3 Bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016

Het resterende saldo bestemmingsfonds OCW 2013-2016 ultimo 2016 dient conform de brief met kenmerk 1174962 in de subsidieperiode 2017-2020 aangewend te worden ten behoeve van de kernactiviteiten waarvoor aan DEN een vierjaarlijkse instellingssubsidie 2017-2020 is verleend. Het resterende saldo dient afzonderlijk opgenomen te worden als bestemmingsfonds restant subsidie OCW 2013-2016.

3.4 Bestemmingsfonds OCW 2017-2020

Bij een positief exploitatieresultaat vindt toerekening plaats aan het bestemmingsfonds OCW. De toerekening van het exploitatieresultaat vindt plaats op een door OCW aangegeven berekeningswijze.

4. Voorzieningen	31-dec-17	31-dec-16
4.1 Toekomstscenario DEN	30.921	30.291
4.2 Jubilea	6.934	9.342
VOORZIENINGEN	37.855	40.263

4. VOORZIENINGEN

4.1 Voorziening toekomstscenario DEN

Deze post voorziet in de kosten van eventuele afvloeiing van personeel bij een structurele daling van inkomsten.

4.2 Voorziening Jubilea

Deze voorziening voorziet in jubilea uitkeringen gevormd op grond van wettelijke verplichting zoals die is vastgelegd in de van toepassing zijnde cao. De omvang van de voorziening is gerelateerd aan het personeelsbestand einde boekjaar.

5.1 Kortlopende schulden	31-dec-17	31-dec-16
5.1.1 crediteuren	23.896	38.464
5.1.2 nog te betalen bedragen	37.890	39.494
5.1.3 vooruit ontvangen projectgelden	87.391	101.855
5.1.4 reservering vakantiegeld en vakantiedagen	30.754	39.646
5.1.5 belastingdienst	26.258	49.362
5.1.6 pensioenfonds	4.076	4.999
SALDO KORTLOPENDE SCHULDEN	210.265	273.820

5.1 KORTLOPENDE SCHULDEN

5.1.1 Crediteuren

Schulden aan leveranciers.

5.1.2 Nog te betalen bedragen

Dit zijn schulden aan leveranciers die verplicht zijn in 2017, waarvan de factuur nog niet ontvangen is bij het opmaken van de jaarrekening.

5.1.3 Vooruit ontvangen projectgelden

Deze post bestaat uit ontvangen projectsubsidies die nog niet besteed zijn en voornamelijk besteed worden in 2018 en verder.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

DEN heeft per 31 december 2017 een meerjarige verplichting. Er is een leaseconstructie voor apparatuur met Xerox apparatuur die nog 46 maanden duurt (€ 18.405).

Toelichting op de exploitatierekening 2017

In de jaarrekening is de begroting toegevoegd die is opgenomen in het meerjarenbeleidsplan voor de subsidieperiode 2017-202.

BATEN

6.1 Indirecte opbrengsten	resultaat 2017	begroting 2017	resultaat 2016
Indirecte opbrengsten	39.444	0	36.263
TOTALE INDIRECTE OPBRENGSTEN	39.444	0	36.263

6.1 Indirecte opbrengsten

Deze post bestaat uit inkomsten verkregen van externe door deelname aan activiteiten van DEN (bv. conferentie 16 mei) en doorbelasting van personeels- en onkosten aan derden.

7.1 Structurele subsidie OCW	resultaat 2017	begroting 2017	resultaat 2016
Subsidie OCW 2016			591.872
Subsidie OCW: 2017	599.579	580.000	
TOTALE STRUCTURELE SUBSIDIE OCW	599.579	580.000	591.872

7.1 Structurele subsidie OCW

Door het ministerie OCW is bij schrijven van 20-09-2016 referentie 1056744 voor de periode 1-1-2017 t/m 31-12-2020 een structurele subsidie van €2.354.312 toegekend. Deze subsidie wordt jaarlijks geïndexeerd. De indexatie 2017(brief kenmerk 1218049) was 11.001 euro.

7.2 Incidentele publieke subsidies	resultaat 2017	begroting 2017	resultaat 2016
CEMEC	7.359	12.500	8.623
Digital Museum Lab	5.000	0	5.000
Erfgoed en Locatie oud	0	0	8.560
Erfgoed en Locatie 2016	0	0	113.3467
Europeana DSI	0	0	33.240
Europeana DSI2	40.570	0	24.051
Europeana DSI3	6.734	0	0,00
meSch	7.674	7.000	37.472
Netwerk Digitaal Erfgoed (brief met kenmerk B1091931/Z1091882/VP56/22954)	91.771	0	144.071
overige	0	54.000	0
TOTALE INCIDENTIELE PUBLIEKE SUBSIDIES	159.108	73.500	374.364

7.2 Incidentele publieke subsidies

In 2017 zijn de volgende projecten uitgevoerd en zijn bijbehorende (tussentijdse) projectverantwoordingen ingediend. Het betreft in veel gevallen Europese projecten met een lange vaststellingstermijn. Daarom is voor geen van onderstaande projecten een schriftelijke vaststelling ontvangen.

Incidentele publieke subsidies	project-opbrengsten	personele kosten	materiele kosten	indirecte projectkosten	resultaat
CEMEC (lopend)	7.359	13.087	948	817	-7.493
Digital Museum Labs (1-1-2017 t/m 31-12-2017)	5.000	5.000	0	0	0
Europeana DSI2 (1-1-2017 t/m 31-8-2017)	40.570	35.318	2.768	2.484	0,00
Europeana DSI3 (lopend)	6.734	6.109	1.094	428	-897
MeSch (1-1-2017 t/m 31-1-2017)	7.674	3.881	968	2.878	-53
Netwerk Digitaal Erfgoed (1-1-2017 t/m 31-5-2017)	91.771	63.234	5.126	23.411	0
	159.108	126.629	10.904	30.018	-8.443

Kostentoe rekening incidentele publieke subsidies:

Alle medewerkers van DEN houden een uren-registratie bij.

- **CEMEC**
Personele lasten worden berekend op basis van gemaakte uren tegen een uurtarief gebaseerd op productive hours (loonkosten per medewerker/ aantal productive hours per projectperiode). Activiteitenlasten worden afgerekend op factuurbasis. Voor de indirecte projectkosten geldt bij CEMEC een vast percentage van 5,82% berekend over de personele- en activiteiten lasten.
- **Digital Museum Lab**
Voor de personele lasten is in dit project een vaste prijs afgesproken.
- **DSI2**
Personele lasten worden berekend op basis gemaakte uren tegen een uurtarief gebaseerd op productive hours (loonkosten per medewerker/ aantal productive hours per projectperiode). Activiteitenlasten worden afgerekend op factuurbasis. Voor de indirecte projectkosten geldt bij DSI2 een vast percentage van 7% berekend over de personele- en activiteiten lasten.
- **DSI3**
Personele lasten worden berekend op basis gemaakte uren tegen een uurtarief gebaseerd op productive hours (loonkosten per medewerker/ aantal productive hours per projectperiode). Activiteitenlasten worden afgerekend op factuurbasis. Voor de indirecte projectkosten geldt bij DSI3 een vast percentage van 7% berekend over de personele lasten.
- **MeSch**
Personele lasten worden berekend op basis gemaakte uren tegen een uurtarief gebaseerd op productive hours (loonkosten per medewerker/ aantal productive hours per projectperiode). Activiteitenlasten worden afgerekend op factuurbasis. Voor de indirecte projectkosten geldt bij MeSch een vast percentage van 60% berekend over de personele- en activiteiten lasten.
- **Netwerk Digitaal Erfgoed**
Personele lasten worden berekend op basis van een vooraf afgesproken fte omvang, vermenigvuldigd met de reële loonkosten van de betreffende medewerkers. Het ingehuurd personeel wordt afgerekend op factuurbasis. Materiële kosten zijn op factuurbasis. De omvang van de indirecte projectkosten is vooraf afgesproken.

LASTEN

8.1 Beheerslasten materieel	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
8.1.1 Huisvestiging	11.595	12.500	13.120
8.1.2 Kantoorkosten	20.213	19.400	26.821
8.1.3 administratie	24.613	13.750	22.423
8.1.4 Accountant	17.896	7.000	16.565
8.1.5 overige materiele lasten	26.795	29.950	21.033
TOTALE BEHEERSLASTEN MATERIEEL	101.112	82.600	99.962

8.1. BEHEERSLASTEN MATERIEEL

8.1.2 Kantoorkosten

Kantoorkosten bestaan uit kosten voor ICT-ondersteuning(extern), softwarelicenties, internetvoorzieningen en kopieerkosten.

8.1.2 Administratie kosten

Administratie omvat de kosten voor de externe controller en het softwarepakket voor de boekhouding.

8.1.5 overige materiele lasten

8.1.5.1 Afschrijvingen	7.208
8.1.5.2 Bankkosten	526
8.1.5.3 Opleidingen	5.697
8.1.5.4 Verzekeringen	3.440
8.1.5.5 Overige bureaunkosten	9.924
	26.795

8.2. Beheerslasten personeel	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
8.2.1 Directie (0,6 fte)	65.804	74.000	72.477
8.2.2 Secretariaat vaste dienst	31.458	73.450	64.843
8.2.3 secretariaat tijdelijke dienst	27.293	0	3.616
8.2.4 overige personeelslasten	0	0	18.447
TOTALE BEHEERSLASTEN PERSONEEL	124.555	147.450	159.383

9. ACTIVITEITENLASTEN

9.1. Activiteitenlasten materieel	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
9.1.1 Onderhoud en ontwikkeling websites	1.948	1.500	2.534
9.1.2 Overige activiteiten, workshops en studiedagen	67.015	25.100	41.663
9.1.3 Materiele lasten projecten	10.904	0	119.136
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN MATERIEEL	79.867	26.600	163.333

9.1.2 uitsplitsing overige activiteiten, workshops en studiedagen

Communicatie en marketing	28.327
Den congressen en studiedagen	18.353
Conferentiebezoek	631
Reiskosten zakelijk binnenland	4.677
Reiskosten zakelijk buitenland	5.027
Advieskosten en uitbesteed werk	10.000
TOTAAL	67.015

9.1.3 Materiele lasten projecten

De materieel lasten projecten komen overeen met de gegevens in de verloopstaat projecten onder incidentele publieke inkomsten.

9.2 Activiteitenlasten personeel	realisatie 2017	begroting 2017	realisatie 2016
9.2.1 Directie (0,3 fte)	32.597	37.000	36.239
9.2.2 overige medewerkers (vaste dienst)	237.369	261.460	252.817
9.2.3 overige medewerkers (tijdelijke dienst)	173.690	100.590	277.905
9.2.4 inhuur	27.127	0	21.1634
TOTALE ACTIVITEITENLASTEN PERSONEEL	470.783	399.050	588.125

9.2.4 Inhuur

Inhuur betreffen facturen voor project gerelateerde medewerkers.

WNT-verantwoording 2017 Stichting Digitaal Erfgoed Nederland

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Digitaal Erfgoed Nederland van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Stichting Digitaal Erfgoed Nederland is € 181.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1	MC de Niet	M Streefkerk	ACABW Neijenhuis
Functiegegevens	directeur	Waarnemend directeur	Waarnemend directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-17/9	18/9-31/12	18/9-31/12
Deeltijdfactor in fte	0,9	0,8	1
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	67.910	17.892	16.306
Beloningen betaalbaar op termijn	9.938	2.697	2.301
<i>Subtotaal</i>	<i>77.848</i>	<i>20.589</i>	<i>18.607</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	116.038	41.655	52.068
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	77.848	20.589	18.607
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1-31/12		
Deeltijdfactor 2016 in fte	0,9		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	83.574		
Beloningen betaalbaar op termijn	12.513		
Totale bezoldiging 2016	96.087		

Toezihthoudende topfunctioarissen (onbezoldigd)

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
P Baak	Lid Raad van Toezicht
KFK de Belder	Lid Raad van Toezicht
HM van Bockxmeer	Voorzitter
Y Melsert	Lid Raad van Toezicht
AT Schreiber	Lid Raad van Toezicht
T de Smet	Lid Raad van Toezicht
FIA van Spaendonck	Lid Raad van Toezicht
J Steenhuis	Voorzitter
GN Verschoor	Lid Raad van Toezicht

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctioarissen

Niet van toepassing

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctioarissen zijn er geen overige functioarissen die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functioarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

controleverklaring accountant

Bijlage 1: Toelichting Prestatieverantwoording 2017

a. Bijeenkomsten / evenementen (mede) door DEN georganiseerd (39; waarvan 3 door de NDE-medewerkers; in totaal 667 deelnemers)

Wanneer?	Naam bijeenkomst	Waar?
NDE		
07-04-2017	NDE-symposium	Den Bosch
11-04-2017	Toekomst van onze digitale collectie	Den Haag
12-04-2017	Workshop Knowledge Graph	Hilversum
DEN		
25-01-2017	Bijeenkomst businessmodellen Erfgoed en Locatie	Amsterdam
30-01-2017	E&L projectoverleg	Amsterdam
15-02-2017	Adviesraad DEN kennisbank	Den Haag
27-02-2017	NDE waar projectoverleg	Amsterdam
06-04-2017	redactieraad NDE waar	Amersfoort
11-04-2017	Digital Museum Lab "From Scratch"	Amsterdam
12-04-2017	Open Erfgoed Koffie	Delft
12-04-2017	Workshop Indicatoren	Den Haag
19-04-2017	CCDD strategiegroep	Den Haag
20-04-2017	workshop Wikipedia voor de podiumkunsten	Antwerpen
03-05-2017	Europeana Taskforce benchmarking	Den Haag
09-05-2017	Overleg KVAN-sessie Auteursrechten	Den Haag
16-05-2017	Conferentie Digitalisering van cultuur en erfgoed AVA Net Symposium 2017, Kenniscafe AV &	Amersfoort
19-05-2017	Podiumkunsten	Hilversum
15-06-2017	CCDD	Amsterdam
05-09-2017	Open Erfgoed Koffie	Assen
06-09-2017	Adviesraad DEN kennisbank	Den Haag
15-09-2017	Overleg BIS Cultuurondersteuning	Den Haag
25-09-2017	redactieraad NDE waar	Leiden
26-09-2017	workshop cultuurmakers	Den Haag
11-10-2017	RvT DEN	Den Haag
12-10-2017	Roadshow: NNT	Groningen
20-10-2017	Werkgroep NDE monitoring	Den Haag
23-10-2017	Roadshow: Holland Opera en Archief Eemland	Amersfoort
24-10-2017	Roadshow: Stichting Omroep Muziek	Hilversum
01-11-2017	CCDD kerngroep	Amsterdam
01-11-2017	Roadshow: Li-Ma	Amsterdam
06-11-2017	Roadshow HNI	Rotterdam
13-11-2017	RvT DEN	Rotterdam
14-11-2017	Roadshow: Orkater	Amsterdam
15-11-2017	Roadshow: Mugmetdegoudentand	Amsterdam
22-11-2017	Open Leverancierskoffie	Utrecht
23-11-2017	Overzeese samenwerking Digitaal Erfgoed	Den Haag
30-11-2017	expertmeeting Open data Podiumkunsten	Amsterdam
06-12-2017	NDE monitoring werkgroep	Amsterdam
13-12-2017	Platform Pleio Pilot	Den Haag

b. Bijdragen aan onderwijs en cursussen (6 bijdragen, bereik van 62 studenten/cursisten)

Wanneer?	Naam bijeenkomst	Waar?
02-02-2017	College DACH	Den Haag
16-03-2017	CvA Reinwardt Academie	Amsterdam
23-03-2017	Presentatie DACH	Den Haag
09-05-2017	gastcollege Reinwardt Academie	Amsterdam
08-06-2017	CvA Reinwardt Academie	Amsterdam
8/9-08-2017	Stage Zomercursus Taalunie	Den Haag

c. Presentaties gegeven door DEN (29, waarvan 10 internationaal, bereik 410)

Wanneer?	Naam bijeenkomst	Waar?
18-01-2017	Propeace partner meeting	Wageningen
23-01-2017	Inspiratiesessie OCW Directie Kennis	Den Haag
23-01-2017	Nieuwjaarsbijeenkomst Atria	Amsterdam
24-01-2017	Seminar Data Science	Delft
31-01-2017	Masterclass Erfgoedinspectie	Den Haag
21&22-02-2017	Europeana Members Council meeting	Den Haag
23&24-2-2017	Unesco PERSIST Content Workshop	Frankfurt
06/07/08-03-2017	meSch final review	Sheffield
07-03-2017	PREFORMA workshop	Padua
30-03-2017	Het einde van culturele archieven?	Rotterdam
03&04-04-2017	Europeana Impact Framework taskforce	Kopenhagen
11-04-2017	MoW WiR bijeenkomst	Utrecht
18/19/20-04-2017	CEMEC nationale presentatie	Dublin
20-04-2017	workshop Wikipedia voor de podiumkunsten	Antwerpen
21-04-2017	Bijeenkomst Museumregister Nederland	Utrecht
30-05-2017	Bijeenkomst Digitale Dienstverlening Archieven	Den Bosch
09-06-2017	Bijeenkomst statistieken Boekman	Amsterdam
12&13-06-2017	KVAN2017	Dordrecht
14-06-2017	Expert meeting over behoud & beheer van (wereld)muzikaal erfgoed	Amsterdam
11/12/13-07-2017	Estonia EU Presidency Conference Digital Culture	Tartu
26-08-2017	Genius Commissie Kunst en Cultuur	Leiden
05-09-2017	Workshop Online Stedelijk Erfgoed	Rotterdam
05-09-2017	Digital Humanities Clinic	Utrecht
05-09-2017	Bezoek delegatie Estland Beleid en Musea	Den Haag
14-09-2017	Archiefdiensten voor de Creatieve Sector, Informatie aan Zee, congres Vlaamse Informatie Specialististen	Oostende
26&27-10-2017	International Seminar Future of Heritage	Rio de Janeiro
26-10-2017	Expertmeeting 3D digitization in the Cultural Heritage field	Darmstadt
09-11-2017	KNVI-Congres	Nieuwegein
11-12-2017	Workshop BrabantCloud	Bergen op Zoom
20-12-2017	Taalunie / RNTL	Roosendaal

d. Bemiddelingen (o.a. bezoeken aan instellingen) (121, waarvan 25 internationaal)

Datum	Instelling	Gespreksonderwerp
10-1-2017	OCW	Beleid voor born digital
12-1-2017	OCW/Erfgoedinspectie	Masterclass
12-1-2017	Voordekunst	Samenwerking crowdfunding
13-1-2017	Panteia	Archiefbeleid
18-1-2017	Preservica	digitale archivering / e-depots
18-1-2017	Museum voor vrede en recht	digitale strategie
19-1-2017	UvA / TIN	rol Adviesraad
26-1-2017	7Scenes	Virtual in Model Museums
27-1-2017	OCW	NDE & Unesco
27-1-2017	SPK Berlin	ENUMERATE
30-1-2017	Reinwardt Academie	handleiding particuliere archieven
1-2-2017	Westlands Museum	Westlandkaart
7-2-2017	NAPK	belang erfgoed voor de sector
9-2-2017	Theatermaker	Vloeibaar Instituut
14-2-2017	Roger Busschots	kennismaking
15-2-2017	Packed	samenwerking
15-2-2017	TaalUnie	wikipedia workshop
16-2-2017	Barre Land	digitalisering
20-2-2017	Haags Gemeentearchief	particuliere archieven
20-2-2017	Unesco PERSIST	Frankfurt workshop
21-2-2017	CLICKNL//Erfgoed	NDE
28-2-2017	STAP	overdracht archief
28-2-2017	Museumregister	Functioneringsgesprek
2-3-2017	Raad voor Cultuur	Sectoranalyse Muziek
2-3-2017	OCW	Toekomst NDE
2-3-2017	Europeana	Modernisering aggregatie
3-3-2013	Nationale Opera & Ballet	digitaliseringstraject
8-3-2017	Museumregister	Bestuurszaken
10-3-2017	Europeana	Impact framework
13-3-2017	OCW	Digitalisering cultuursector
14-3-2017	Digital Library of the Middle East	Options for collaboration
16-3-2017	ADAMNET	Oorlogsbronnen
16-3-2017	Beeld en Geluid	tender beeldmaterialen
20-3-2017	Nationaal Toneel	digitalisering
21-3-2017	KB	NDE
24-3-2017	Europeana	Impact framework
29-3-2017	Koninklijke Bibliotheek	NDE kennis
29-3-2017	Makerslab HvA	Vorbereiding workshop Digital Museum Lab
29-3-2017	Ministry DCMS, UK	National digital strategy
29-3-2017	Frauenhofer Institute	CEMEC
30-3-2017	Raad voor Cultuur	Digitalisering cultuursector
31-3-2017	Europeana	Impact framework
5-4-2017	KB	Bijpraten
6-4-2017	Museumregister	Samenstelling adviesraad
11-4-2017	NDT	digitalisering cultuursector
25-4-2017	CLICKNL//Erfgoed	Erfgoedsoftwaremakelaar
4-5-2017	OCW	Bijpraten
12-5-2017	OCW	Monitorgesprek
12-5-2017	Informatieprofessional	Interview

17-5-2017	RHC Eindhoven	Bijpraten
17-5-2017	RHC Eindhoven/zzp	Vorbereiding KVAN sessie
17-5-2017	KB	PERSIST
18-5-2017	IFLA	PERSIST
23-5-2017	KB, NA, B&G	NDE governance & kennis
23-5-2017	Raad voor Cultuur	Digitalisering cultuursector
29-5-2017	NHTV Breda	bijpraten
29-5-2017	VSCD	kennismaking
31-5-2017	OCW	Unesco
31-5-2017	OCW	Onderwijs en digitaal erfgoed
1-6-2017	Aincient	kennismaking
1-6-2017	Genius Kunst en Cultuur	Voorbespreking lezing
6-6-2017	Global Heritage Center	Mondiale ontwikkelingen
7-6-2017	Unesco NL	Aansluiting Cariben
7-6-2017	RCE	Erfgoed & Locatie
7-6-2017	Europeana	Impact framework
8-6-2017	Frauenhofer Institute	CEMEC
14-6-2017	OCW	NDE
15-6-2017	RKD	Digitaliseringsstrategie
15-6-2017	EUR	KIEM
21-6-2017	HNI	collectiebeheer HNI
22-6-2017	OCW	bijpraten
26-6-2017	Europeana	Europeana PRO
29-6-2017	Berenschot	Evaluatie bovensectorale instellingen
3-7-2017	CulturalHeritage CC	Digitalisering podiumkunsten
5-7-2017	RKD	werkbezoek + rondleiding
6-7-2017	LKCA	Digitalisering cultuursector
7-7-2017	SCP	Kernindicatoren Cultuur
18-7-2017	DutchCulture	Digitalisering internationaal
18-7-2017	RCE	kennismaking
15-8-2017	Holland Festival	Digitalisering archief
16-8-2017	Muse	Presentatie Genius
17-8-2017	OCW	Beleid voor NDE en DEN
17-8-2017	KBenP	Consultancy voor erfgoedsector
31-8-2017	EUR	Workshop voorbereiden
31-8-2017	Ordina	DERA
6-9-2017	Packed	Samenwerking
6-9-2017	Europeana	Europeana PRO
8-9-2017	Europeana	Europeana PRO
12-9-2017	Netwerk Oorlogsbronnen	Strategie beheer eindresultaten
12-9-2017	TaalUnie	projectplan Wiki podiumkunsten
14-9-2017	Architectenarchief Antwerpen	Digitalisering cultuursector
20-9-2017	OCW	NDE kennisfunctie
21-9-2017	HNI	kennismaking
4-10-2017	Literatuurmuseum	Kennismaking
9-10-2017	NDE	kennismaking
10-10-2017	Eye	NDE monitoring
17-10-2017	LKCA	Kennismaking
19-10-2017	Driebit	Webstrategie
24-10-2017	BRAIN/KVAN	Auteursrechten
25-10-2017	Nederlands Consulaat	Werkbezoek
25-10-2017	KB	Kennisfunctie NDE
25-10-2017	SICAV (Union of the Audiovisual Industry)	Internationale kennisuitwisseling

25-10-2017	IRPH (Instituto Rio Patrimônio da Humanidade)	Internationale kennisuitwisseling
25-10-2017	Arquivo Nacional do Brazil	Internationale kennisuitwisseling
2-11-2017	Europeana	DSI3
8-11-2017	Bitman	saamenwerking
8-11-2017	Allard Pierson Museum	CEMEC
9-11-2017	Huijgens	saamenwerking wiki podiumkunsten
9-11-2017	IISG	saamenwerking wiki podiumkunsten
9-11-2017	On Stage	saamenwerking wiki podiumkunsten
14-11-2017	Allard Pierson Museum	CEMEC
21-11-2017	Van Gogh Museum	NDE Monitoring
	VU Economie &	
27-11-2017	Cultuurmarketing	digital humanities & podiumkunsten
28-11-2017	UvA / Bijzondere Collecties	wikipedia en theaterencyclopedie
30-11-2017	Frauenhofer Institute	CEMEC
1-12-2017	Packed	wikimedia en podiumkunsten
6-12-2017	Nationaal Archief	bijpraten
7-12-2017	Frits Korver	Digitale fotografie
7-12-2017	TNO	AI
13-12-2017	Europeana	CEMEC
14-12-2017	Packed	wikimedia en podiumkunsten

e. Publicaties van DEN in 2017 (80, waarvan 7 met/voor/door NDE-medewerkers)

Zelfstandige uitgaven en rapporten (10, waarvan 2 met/voor/door NDE-medewerkers)

1. Wietske van den Heuvel, meSch Progress report, Den Haag, DEN, januari 2017
2. Stephanie Teunisse, *Overzicht fondsen & subsidieregelingen voor Digitaal Erfgoed 2017-2018*, Den Haag, DEN, mei 2017, elfde gewijzigde editie.
[www.den.nl/art/uploads/files/SubsidieoverzichtDigitalisering2017-2018\(1\).pdf](http://www.den.nl/art/uploads/files/SubsidieoverzichtDigitalisering2017-2018(1).pdf)
3. Jaarverslag 2016, DEN Haag, DEN, maart 2017
[www.den.nl/art/uploads/files/DEN%20Jaarverslag%202016%20web%20\(3\).pdf](http://www.den.nl/art/uploads/files/DEN%20Jaarverslag%202016%20web%20(3).pdf)
4. Wietske van den Heuvel, Europeana DSI 2– Access to Digital Resources of European Heritage, Milestone Report, Den Haag, DEN, Juni 2017
5. Marco Streefkerk, Mid term review CEMEC, Den Haag, juni 2017
6. Wietske van den Heuvel e.a., Werkplan NDE Kenniscoördinatiegroep, 24 juli 2017
7. Gerhard Jan Nauta, Wietske van den Heuvel, Stephanie Teunisse, [Enumerate Core Survey 4](#) (pdf), DEN / Europeana (september 2017)
www.den.nl/art/uploads/files/Enumerate-core-survey-NL2016-2017.pdf
8. Marco de Niet Enumerate / De Digitale Feiten 2016-2017 (pdf) DEN (september 2017)
www.den.nl/art/uploads/files/Enumerate-core-survey-NL2016-2017.pdf

NDE

9. Netwerk Digitaal Erfgoed, Nulmeting bereik digital erfgoed, Den Haag, NDE, april 2017

www.den.nl/art/uploads/files/Rapportage%20Netwerk%20Digitaal%20Erfgoed%20-%2020170613.pdf

10. Wietske van den Heuvel e.a., Werkplan NDE Kenniscoördinatiegroep, 24 juli 2017

Artikelen in tijdschriften en bundels (2, waarvan 1 met/voor/door NDE-medewerkers)

11. Digitale erfgoedcollecties en de jacht op de gebruikscijfers: wat we weten van meten, Wietske van den Heuvel en Gerhard Jan Nauta, met medewerking van Maarten Brinkerink in: Boekman Extra #7: Erfgoedpraktijken, meerstemmig en digitaal

www.boekman.nl/producten/artikelen/boekman-extra-7-erfgoedpraktijken-meerstemmig-en-digitaal

NDE

12. Annemieke Arends en Wilbert Helmus: Het Netwerk Digitaal Erfgoed: samenwerken aan voorzieningen voor digitaal erfgoed, in: Erfgoed Magazine, februari 2017

Redactie/tekstbijdragen/ overig (18, waarvan 4 met/voor/door NDE-medewerkers)

13. Allard Pierson Museum, Position paper on the travelling exhibition: CROSSROADS. Europe (300-1000 AD), januari 2017

14. IFLA, IFLA survey on preservation standards, guidelines, and best practices (report), januari 2017. www.ifla.org/node/26414?og=7607

15. Technopolis, Peer review report on KBR, februari 2017

16. Unesco Persist, Survey on national/federal policies and strategies on the preservation of digital heritage, juli 2017

17. Nederlandse Taalunie, Iedereen taalcompetent, Nederlandse taalunie, maart 2017

x. UNESCO NL, 'Wikipedian in Residence' start bij Nederlandse bewaarinstellingen, 13 april 2017,

www.unesco.nl/artikel/wikipedian-residence-start-bij-nederlandse-bewaarinstellingen

18. Brief aan de (in)formateur(s) betreft (online) toegang tot gedigitaliseerd erfgoed, mei 2017 (DEN was mede-ondertekenaar)

19. Eindrapportage Taskforce Benchmarking Europeana, juni 2017

20. Promoting access to culture via digital means: policies and strategies for audience development, final report of the working group of EU member states' experts on promoting access to culture via digital means under the open method coordination, juni 2017

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7839cb98-651d-11e7-b2f2-01aa75ed71a1/language-en>

21. Kunsten '92, Erfgoed werkt voor uw gemeente; 5 punten voor in uw verkiezingsprogramma, juli 2017,

www.den.nl/art/uploads/files/201707%20Kunsten92%20Erfgoed%20werkt%20voor%20uw%20gemeente.pdf

22. Ronald de Nijs, Marco de Niet: 'Een bijdrage leveren aan het vinden van een nieuwe balans tussen de fysieke en digitale wereld – dat is een van mijn drijfveren', in: InformatieProfessional, augustus 2017 (interview met Marco de Niet)
23. Connecting Early Medieval European Collections, 'Crossroads. Reizen door de middeleeuwen' (traveling exhibition), September 2017
24. Pat Cooke, Anthony Corns, Prof Wim Huppertz, Dr Lynda Mulvin, Marco Streefkerk and Dr Anna Kadzik-Bartoszewska. 'Position paper on the future of digitised cultural heritage of Ireland, Dublin, December 2017
25. Europeana, (co-auteur Marco de Niet) Impact Playbook for Museums, Libraries & Archives, oktober 2017
https://pro.europeana.eu/what-we-do/impact?utm_source=Pro%20Blog&utm_medium=Blog&utm_campaign=Impact%20Playbook%20launch&utm_content=Playbook%20launch%20blog
26. Kunsten '92, (co-auteur Marco de Niet), Arbeidsmarktagenda
www.kunsten92.nl/wp-content/uploads/2017/11/Arbeidsmarktagenda-culturele-en-creatieve-sector-2017-2023.pdf

NDE

27. Website week van het digitaal erfgoed: www.weekvanhetdigitaal erfgoed.nl, redactie door DEN
28. Vincent de Keijzer, 'Terminologiecontrole en het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE): Wie wat waar wanneer'. In: Handboek Informatiewetenschap, maart 2017 (redactie door DEN)
29. Peter Verhaar en Laurents Sesink, Wereldwijde toegang tot afbeeldingen via IIIF. In: Handboek Informatiewetenschap, augustus 2017 (redactie door DEN)
30. Ronald Rommelse, 'E-depotvoorzieningen onder de loep'. In: Handboek Informatiewetenschap, december 2017 (redactie door DEN)

Blogs extern (2)

31. Marco de Niet: The social value of digital cultural heritage, op: Culture is digital, juli 2017
<https://cultureisdigital.dialogue-app.com/cultural-infrastructure/the-social-value-of-digital-cultural-heritage>,
32. Annemieke Arendsen: Charting trends in digitisation of heritage collections: read the ENUMERATE Survey results, <https://pro.europeana.eu/post/charting-trends-in-digitisation-of-heritage-collections-read-the-enumerate-survey-results>

Plus:

- 7 kennisdossiers op digitalecultuur.nl*
8 praktijkvoorbeelden op digitalecultuur.nl
19 blogs op den.nl
14 nieuwsbrieven

Totaal aantal publicaties: 80

f. Netwerk

Deelname aan overige bijeenkomsten (194, waarvan 30 internationaal)

Wanneer?	Naam bijeenkomst	Waar?
09-01-2017	Nieuwjaarsreceptie Museum Vereniging	Eindhoven
11-01-2017	Kunsten92 Commissie Arbeidsmarkt	Amsterdam
12-01-2017	Redactie Handboek Informatiewetenschap	Den Haag
13-01-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Den Haag
16-01-2017	Nieuwjaarsbijeenkomst LKCA/Fonds Cultuurparticipatie	Utrecht
16-01-2017	Masterclass Netpolitiek	Amsterdam
16-01-2017	Lezing Boekmanstichting: De waarde van cultuur	Amsterdam
17-01-2017	Europeana Impact Training	Den Haag
17-01-2017	Europeana DSI Partner Board Meeting	teleconference
18-01-2017	Vooroverleg Wikipedian in Residence	Den Haag
18-01-2017	Opraven de digitale stad	Webinar
18-01-2017	Erfgoedarena	Amsterdam
18-01-2017	Unesco PERSIST Programme Committee	teleconference
19-01-2017	KVB Boekwerk seminar innovatie	Amsterdam
19-01-2017	Bibliotheekadviescommissie Brabantcollectie	Tilburg
19-01-2017	API-economie en de overheid	Utrecht
19-01-2017	Werkgroep DERA	Den Haag
19-01-2017	Edfu Connection Expert Meeting	Amsterdam
20-01-2017	KB symposium historische bronnen als big data	Den Haag
23-01-2017	Expertgroep Webarchivering	Den Haag
23-01-2017	Masterclass Netpolitiek	Amsterdam
24-01-2017	Kunsten92 Europees Erfgoedjaar 2018	Amsterdam
24-01-2017	Nieuwjaarsbijeenkomst Koninklijke Bibliotheek	Amsterdam
25-01-2017	Europeana Members Council working group	teleconference
25-01-2017	Memory of the World	Utrecht
26-01-2017	Afscheidsbijeenkomst Frank Kresin (Waag Society)	Amsterdam
27-01-2017	Institute for Digital Archeology	Den Haag
28-01-2017	presentatie + seminar Theaterjaarboek 2016	Amsterdam
28&29-02-2017	CEMEC nationale presentatie	Budapest
30-01-2017	Masterclass Netpolitiek	Amsterdam
01-02-2017	Stuurgroep Vlaams digitaal ecosysteem	Brussel
03-02-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Skype
06-02-2017	Masterclass Netpolitiek	Amsterdam
07-02-2017	Werkgroep Auteursrecht	Amsterdam
08-02-2017	seminar Futureproof LIMA	Schiedam
09-02-2017	Kerngroep NDE	Den Haag
09-02-2017	Li-ma Symposium Future Proof!?	Schiedam
13-02-2017	Masterclass Netpolitiek	Amsterdam
14-02-2017	NDE bespreking onderzoek bereik	Hilversum
14-02-2017	Stuurgroep NDE	Den Haag
14-02-2017	Wetenschappelijke Adviesraad ASCL	Leiden
14-02-2017	Workshop crowdfunding	Amsterdam
15-02-2017	Strategisch overleg auteursrechten	Utrecht
16-02-2017	Stuurgroep Netwerk Oorlogsbronnen	Den Haag
16-02-2017	Deelnemersbijeenkomst Netwerk Oorlogsbronnen	Den Haag
17-02-2017	Kunsten92 Commissie Arbeidsmarkt	Amsterdam
17-02-2017	Europeana meeting on aggregation	Den Haag
23-02-2017	Opening Tentoonstelling Conn3ct	Den Haag
27-02-2017	Lezing Bert Spaan	Amsterdam

01-03-2017	Kunsten92 Commissie Arbeidsmarkt	Amsterdam
03-03-2017	AVA_net domeinraad	Utrecht
03-03-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
04&05-03-2017	Travelling+ preparation meSch review	Sheffield
06-03-2017	Digital meets Cultuur Networking Meeting	Padua
09-03-2017	URI strategie	Den Haag
09-03-2017	Reinwardt Memorial lezing	Amsterdam
09-03-2017	Memory of the World	Den Haag
10-03-2017	Europeana / Future of access to cultural heritage	teleconference
14-03-2017	Presentatie Erfgoedbalans	Den Haag
14-03-2017	Lezing Herbert Vandersompeel	Amsterdam
16-03-2017	Werkgroep DERA	Den Haag
16-03-2017	MoW WiR sollicitaties	Den Haag
17-03-2017	Taalunie / RNTL	Den Haag
20-03-2017	Nieuwste technologie is de toekomst van het verleden	Leiden
21-03-2017	Stuurgroep Vlaams digitaal ecosysteem	Brussel
22-03-2017	Bijeenkomst Creative Commons	Amsterdam
24-03-2017	Europeana / Future of access to cultural heritage	Den Haag
27-03-2017	Museums & The Web GLAMi Awards	teleconference
28-03-2017	SRM Goeroesessie 'Op weg naar Digital Maturity'	Amsterdam
29-03-2017	Werkgroep kennis NDE	Den Haag
30-03-2017	Kerngroep NDE	Den Haag
30-03-2017	Archives @tha	Rotterdam
31-03-2017	Meetup/werkbezoek VR in Waterliniemuseum	Bunnik
04-04-2017	Hacking Heritage #2	Amsterdam
04-04-2017	Werkgroep Auteursrecht	Den Haag
05-04-2017	ErfgoedEvent Netwerkmeeting	Den Bosch
05-04-2017	KBenP on tour	Lelystad
06-04-2017	Bestuur Museumregister	Den Haag
10-04-2017	workshop Gereedskapskist voorzieningen	Arnhem
11-04-2017	Programmacommissie KNVI-congres 2017	Utrecht
12-04-2017	workshop Webarchivering	Dordrecht
12-04-2017	Meetup: Modemuze gaat offline	Amsterdam
12-04-2017	PERSIST Digital Preservation Guidelines	teleconference
13-04-2017	werkgroep NIT	Amsterdam
13-04-2017	Workshop Linked Open Data met film van EYE en NA	Amsterdam
13-04-2017	Linked Bier	Haarlem
13-04-2017	workshop Kostenmodel digitale duurzaamheid	Den Haag
18-04-2017	Coördinatiegroep NDE Zichtbaar	Den Haag
20-04-2017	Redactie Handboek Informatiewetenschap	Hilversum
25-04-2017	Stuur/projectgroep DML	Amsterdam
26-04-2017	Kunsten92 overleg Arbeidsmarkt	Amsterdam
26-04-2017	Overleg BIS Cultuurondersteuning	Amsterdam
02-05-2017	Stuurgroep Kennisnetwerk Archieven	Den Haag
04-05-2017	Stuurgroep Vlaams digitaal ecosysteem	Brussel
09-05-2017	NDE stuurgroep	Den Haag
10&11-05-2017	EU Expertgroup Digital Cultural Heritage & Europeana	Luxemburg
11-05-2017	Werkgroep DERA	Den Haag
11-05-2017	Platform VOER: Kan alles erfgoed zijn?	Amsterdam
15-05-2017	Wetenschappelijke Adviesraad ASCL	Leiden
17-05-2017	Voorjaarsbijeenkomst commissie BC UKB	Leiden
17-05-2017	PERSIST Digital Preservation Guidelines	teleconference
18-05-2017	Kerngroep NDE	Den Haag

18-05-2017	Toekomst Nieuwe Meesters Delft	Delft
18-05-2017	Kunsten92 Arbeidsmarktagenda	Amsterdam
19-05-2017	AVA_net symposium 2017	Hilversum
23-05-2017	PERSIST Steering Committee	teleconference
24-05-2017	Redactie Handboek Informatiewetenschap	Hilversum
24-05-2017	Expertgroep Webarchivering	Den Haag
29&30-05-2017	Congres Podiumkunsten	Haarlem
30-05-2017	Programmacommissie KNVI-congres 2017	Utrecht
01-06-2017	Expertmeeting beheer van collectie RvC	Den Haag
01-06-2017	VU-Symp Digitalisering en de praktijk van academisch erfgoed	Amsterdam
01-06-2017	Bestuur Museumregister	Utrecht
02-06-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
06-06-2017	Hacking Heritage	Amsterdam
06-06-2017	Klankbordgroep Vlaams Ecosysteem	Brussel
06-06-2017	KB Symposium Webarchivering in Post Truth tijdperk	Den Haag
07-06-2017	DutchCulture top100 cultuur	Den Haag
07-06-2017	Hitchcock session Europeana	Den Haag
08-06-2017	Deelnemersbijeenkomst Economische missie	Den Haag
08-06-2017	Europeana DSI Partner Board Meeting	teleconference
13-06-2017	Kunsten92 Erfgoedplatform	Amsterdam
13&14-06-2017	Archeology and Architecture in Europeana	Leiden
14-06-2017	Bijeenkomst Levend verleden	Amsterdam
15-06-2017	Werkgroep DERA	Den Haag
16-06-2017	Taalunie / RNTL	Antwerpen
19-06-2017	Stuurgroep Netwerk Oorlogsbronnen	Den Haag
21-06-2017	Bestuurlijk overleg VWS / Netwerk Oorlogsbronnen	Den Haag
21-06-2017	Stuurgroep Kennisnetwerk Archieven	Den Haag
21-06-2017	Kunsten92 Arbeidsmarktagenda	Amsterdam
21-06-2017	Europeana Taskforce Aggregation	teleconference
21/23-06-2017	Economische missie staatsbezoek Italië	Rome/Milaan
22-06-2017	Werkgroep NIT	Amsterdam
22-06-2017	Afsluiting projecten NDE zichtbaar	Den Haag
22-06-2017	CLICK CHARGE, presentatie Kennis & Innovatieagenda	Rotterdam
23-06-2017	Overleg BIS Cultuurondersteuning	Den Haag
23-06-2017	Bijeenkomst Onderwijs en Digitaal Erfgoed	Amsterdam
26-06-2017	Atria Raad van Advies	Amsterdam
29-06-2017	Kerngroep NDE	Den Haag
03-07-2017	Afscheid Steph Scholten	Amsterdam
03-07-2017	NCDD bestuursvergadering	Amsterdam
04&05-07-2017	Europeana Impact Taskforce	Kopenhagen
05-07-2017	Expertmeeting SCP cultuurindicatoren	Den Haag
12-07-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
24-07-2017	Overleg Kennisfunctie NDE	Amersfoort
28-08-2017	campagne cultuur gemeenteraden	Utrecht
31-08-2017	Kerngroep NDE	Den Haag
01-09-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Den Haag
04-09-2017	Overleg Berenschot en BIS bovensectoraal	Utrecht
06-09-2017	Verbeelding van de toekomst van kunst en wetenschap	Leiden
06-09-2017	Kunsten92 Arbeidsmarktagenda	Amsterdam
06-09-2017	De Toekomst van het Verleden, werksessie Theaterfestival	Brussel
12-09-2017	DE Fondsen	Den Haag

12-09-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
12-09-2017	Werkgroep Auteursrecht	Hilversum
14&15-09-2017	CEMEC netwerk meeting	Amsterdam
15-09-2017	Oratie Charles Juergens	Amsterdam
16-09-2017	Taskforce 3D	Wien
21-09-2017	Europees Jaar van het Cultureel Erfgoed: the warming up	Amersfoort
21-09-2017	Leren Preserveren HNI	Rotterdam
26-09-2017	AVA_net Domeinraad	Utrecht
28-09-2017	Kerngroep NDE	Den Haag
28-09-2017	Netwerkevent Creative Europe	Amsterdam
07-10-2017	Stuudiemiddag Caribisch Erfgoed en Wikimedia	Amsterdam
10-10-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
10-10-2017	WRvA ASCL	Leiden
11-10-2017	Erfgoed Arena	Amsterdam
16&17-10-2017	DSI-3 Kick-off meeting Europeana	Egmond aan Zee
18-10-2017	Overleg Kennisfunctie NDE	Den Haag
19-10-2017	DERA NDE	Den Haag
27-10-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
02-11-2017	Notarieel Archief erkenning Memory of the World Unesco	Amsterdam
03-11-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
07-11-2017	Projectoverleg Digital Museum Lab	Amsterdam
09-11-2017	EPAD Symposium: European Performing Arts Dataverse / UvA	Amsterdam
14-11-2017	Crossroads	Amsterdam
15-11-2017	Werkgroep webarchivering	Den Haag
16-11-2017	ECP Jaarcongres	Den Haag
16-11-2017	DERA NDE	Den Haag
16-11-2017	Netwerkdag NOB	Amsterdam
23-11-2017	ABP-kennisdagen	Dordrecht
23-11-2017	NWO conferentie Smart Culture	Amsterdam
24-11-2017	Presentatie sectoradvies muziek RvC / Buma Convention	Utrecht
04-12-2017	Erfgoedplatform Plus	Amsterdam
06-12-2017	AGM Europeana	Milaan
06-12-2017	PLND symposium	Amersfoort
07-12-2017	Werkgeversbijeenkomst ABP	Rotterdam
12-12-2017	Congres dataprotectie & veiligheid	Rotterdam
12-12-2017	Staat van Cultuur 3, launch Cultuurindex	Amsterdam
14-12-2017	DERA NDE	Den Haag
14-12-2017	4U ondersteuning	Utrecht
14-12-2017	Levend Verleden	Amsterdam
15-12-2017	Europeana DSI 3 Impact Studies	Den Haag
20-12-2017	werkgroep AVG	Amsterdam

